

Priprave za ustanovitev združenja kemične industrije

Vzporedno s pripravami za podpis samoupravnega sporazuma o ustanovitvi poslovne skupnosti Združenje kemične industrije, potekajo tudi priprave za delo samoupravnih organov in za ustanovitev konference ZKS na ravni združenja. Na zadnjem aktivu sekretarjev OZK, ki je bil dne 12. novembra 1973 v Ljubljani, so razpravljali o dosedanjem delu in o pripravah na podpis sporazuma ter o predlogih za kolektivne izvršilne organe združenja.

Dosedanje delo so ocenili kot uspešno, ker so bile priprave temeljite, gradivo dovolj obsežno in kvalitetno. Delavci v vseh organizacijah te panoge so poglavljen razpravljali o vseh vidikih povezovanja in na osnovi takšnih priprav tudi sprejemali sklepe, oziroma odločitve.

Od skupno 42 delovnih organizacij kemične industrije se je za ustanovitev odločilo 35 proizvodnih delovnih organizacij. V združenje pristopa tudi Kemični inštitut Borisa Kidriča.

To pomeni, da se je za ustanovitev izrekla večina delavcev 83 % delovnih organizacij, ki zaposlujejo 92 % vseh delavcev in ustvarjajo 89 % celotnega dohodka.

Tri delovne organizacije k sporazumu ne bodo pristopile zaradi drugih povezav, tri bodo dokončno sklepale šele pozneje, ena pa se je odločila za pogojni pristop.

Vse je pripravljeno tako daleč, da bo sporazum lahko podpisan in je za podpisovanje že določen datum — 22. november 1973. Takoј za tem podpisom, bo tudi prva seja delavskega sveta združenja kemične industrije.

Aktivnost družbeno-političnih in samoupravnih subjektov tudi po podpisu sporazuma ne bo smela biti manjša kot do sedaj, ampak se bo morala pojačana izražati v usmeritvi celotnega delovanja poslovne skupnosti in vseh njenih organov. Kot ena najvažnejših nalog mora tudi za prihodnost ostati uresničevanje integracijskih procesov, to je predvsem nadaljnjih integracij v okviru panoge in branž.

Sekretarji OZK so se na sestanku aktiva dogovorili o nekaterih konkretnih pripravah za ustanovitve konference ZKS na ravni združenja. Izvoljen je bil iniciativni odbor za pripravo konference, ki ga vodi tov. Leopold Slapnik sekretar OZK v Cinkarni.

CINKARNAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA CINKARNE CELJE

LETO XX

Celje, oktober — november 1973

ŠTEVILKA 8 - 9

Ob razpravi o osnutku samoupravnega sporazuma

Te dni se pričinja široka javna razprava o osnutku samoupravnega sporazuma s katerim se določajo osnove in merila bodočih medsebojnih odnosov temeljnih organizacij združenega dela in organizacije skupnih služb v okviru podjetja CINKARNA CELJE. Dosedanje mnoge razprave o realizaciji ustavnih dopolnil ter o izvajanju načel predloga nove ustave so dobile v našem podjetju svojo praktično obeležje v osnutkih sporazuma, ki bo po javni razpravi sprejet in podpisan s strani bodočih temeljnih organizacij združenega dela, organizacije skupnih služb in podjetja kot celote.

Samoupravni sporazum je akt, ki ga v našem podjetju dosedaj še nismo uporabljali. Njegove določbe so po pomembnosti močnejše od določb statuta in drugih splošnih aktov, zato morajo biti vsi splošni akti usklajeni s sporazumom. Brez dvoma se bo že v javni razpravi glede na pomembnost in težo tega akta oblikovala vrsta predlogov in zamisli, ki bodo kvalitativno obogatile predložen osnutek.

Sam osnutek sporazuma je nekoliko specifičen ker upošteva konkretno situacijo našega podjetja, heterogenost razvoja posameznih delov podjetja, različno zmogljivost in opremljenost teh delov ter velike obveznosti, ki jih ima CINKARNA Celje iz preteklih let.

Po sklepih centralnega delavskega sveta, stališčih konferenc ZK CINKARNE Celje in drugih družbeno-političnih ter samoupravnih organizacij in organov predvideva sporazum v prvi fazi formiranje štirih temeljnih organizacij združenega dela proizvodne dejavnosti. To so temeljne organizacije metalurgije, kemije, grafike in titanovega dioksida. Te dejavnosti so že v sedanjem času tehnološko proizvodno in ekonomsko zaokrožene, opravljajo tudi nabavo in prodajo repromateriala ter izdelkov, obenem pa opravljajo tudi že nekatere druge funkcije kar vse jim omogoča stalen pogled v rezultate poslovanja.

V okviru organizacije skupnih služb se združujejo tiste dejavnosti, ki opravljajo uslužnostne in druge dejavnosti za celotno podjetje. Predvsem je njihova naloga da strokovno, kvali-

tetno in pravočasno izvršujejo naloge, ki omogočajo kvalitetnejši, skladnejši in hitrejši razvoj vsakega dela podjetja ter podjetja kot celoto.

Sam osnutek omogoča razvoj vrste oblik samoupravljanja tako v okviru temeljne organizacije kot v okviru poslovnih enot in drugih dejavnosti v organizaciji skupnih služb. Težišče odlo-

I. Cilji združevanja, kjer so poudarjeni elementi enotnosti solidarnosti celovitosti podjetja

II. Temeljna načela in splošne določbe določajo razmerja TOZD in organizacije skupnih služb.

III. Organizacija in pravni status TOZD organizacije skupnih služb in podjetja. V tem poglavju je opredeljena pravna

s katerim je predsednik Tito odlikoval naš kolektiv
Predsednik izvršnega sveta Andrej Marinc, dipl. ing. izroča Jožici
Parčnik-Mrvar, dipl. ing., predsednici CDS Red dela z rdečo zastavo,

čanja je prenešeno na širši krog ljudi, kjer se upošteva vsebinski smisel ustavnih določil, da se odločanje o rezultatih dela prenese na tiste ljudi, ki te rezultate ustvarjajo.

Osnutek sporazuma o zdru-
ževanju temeljnih organizacij
združenega dela v podjetje vse-

buje naslednja poglavja: osebnost podjetja in temeljnih organizacij, naziv podjetja, predmet poslovanja, zastopanje podjetja, obveznosti temeljnih organizacij podjetja, sklepanje samoupravnih sporazumov, pripojitev, izločitev in včlanjanje.

(Nadaljevanje na 3. strani)

*Izkazene čestitke ob
dnevu republike*

Uzedništvo

Kako smo poslovali v devetih mesecih 1973

Poslovne enote Cinkarne brez titanovega dioksida so ustvarile v tem razdobju dobiček (bruto sklade) v znesku 9.569.128 dinarjev. Po izločitvi sredstev za sklad skupne porabe, ki bo črpan v letu 1974 in obveznega posojila za manj razvite republike ter pokrajine, ostaja za rezervne sklade 6.255.921 dinarjev.

Ker je poslovna enota titanov dioksid zaključila svoje poslovanje v tem razdobju z izgubo v višini 3.285.832 dinarjev in mora Cinkarna pokriti 51 % te izgube (kar znaša 1.675.774 dinarjev), ostaja za neto sklade na nivoju celotnega podjetja le 4.580.147 dinarjev. Ker je bil v tem razdobju prodan le manjši del proizvodnje titanovega dioksida, je izguba manjša kot pa bi sicer bila, če bi bila celotna proizvodnja prodana. Razliko med že obračunano izgubo in ono, ki bo nastala, ko bodo zaloge razprodane, bo potrebno pokrivati v naslednjem obračunskem razdobju.

Čeprav so poslovne enote stare Cinkarne (brez titanovega dioksida) svoj dobiček, ki so ga ustvarile v prvem polletju (4.176.021 dinarjev) v tretjem tromesečju več kot podvojile, kumulativnega planiranega finančnega rezultata vendarle niso dosegle. Kumulativno planirani dohodek je bil za to razdobje dosežen le z 72,55 % (75 % = 100), brutoskladi s 55,91 %, neto skladi pa z 49,18 % (brez upoštevanja rebalansa plana kemije in grafike).

Nedoseganje planiranega finančnega rezultata je posledica: 1. Nedoseganja planiranega obsega poslovanja (proizvodnje in prodaje) zaradi česar je izpadla masa prvega pokritja za kritje fiksnih stroškov.

Pri proizvodih iz cinka je bilo potrebno v prvem polletju omejiti proizvodnjo, ker so bili materialni stroški v posameznih proizvodih večji od prodajnih cen; le-te so bile zamrznjene na nivoju iz oktobra leta 1972 vse do 29. junija tega leta.

Vse močnejše je čutili tudi pomanjkanje surovin na domačem in tujem tržišču. Dobavni roki za uvožene surovine se stalno večajo. V prihodnje bo potrebno komercialno politiko prilagoditi novo nastali situaciji, kar pa bo terjalo večja obratna sredstva.

Sicer dobre proizvodne rezultate, ki so bili doseženi v tretjem trimesečju, je občutno zmanjšala septembarska redukcija električne energije. Septemberski izpad proizvodnje je bil tolikšen, da da je močno zmanjšal kumulativni rezultat, ki je bil dosežen do vključno avgusta.

2. Hitrejši porast porabljenih sredstev od porasta realizacije. Porabljena sredstva so za 1,17 poena hitreje rasla od neto realizacije, zaradi česar je porast dohodka manjši, v strukturi prodajne cene pa je udeležba letnega manjša od planirane. Močan je bil porast stroškov materiala, ki je udeležen v strukturi prodajne cene kar s 66,54 %. Po dobavi je bilo ugotovljeno odstopanje od planiranih cen (podražitev) kar v znesku dinarjev 26.347.456, obračunano v tem razdobju pa je bilo 20.310.846

dinarjev. V tem pa ni zajet porast cen storitev.

Izguba v poslovni enoti titanov dioksid je nastala zaradi: — obratovanja z 20 % kapaciteto, kar je posledica požara, prekomerne porabe surovin, ki je pogojno določena z začetnimi zagonskimi težavami. Pogosti zastoji zaradi okvar ali defektne opreme vplivajo na večjo porabo surovin, poleg težav subjektivne narave, ki jih ne gre spregledati in katere pospešeno odpravljajo.

DOSEGANJE PLANIRANEGA OBSEGA PRODAJE (brez obrata titanovega dioksida)

Plan brutorealizacije, ugotovljene po knjigovodstvu (brez izločitve vpliva cen) je bil dosežen s 75,84 %, netorealizacije pa z 76,55 %. Stroški prodaje (rabati, prevozniki stroški izdelkov) so bili manjši od planiranih, zato je doseganje planirane vrednosti netorealizacije ugodnejše.

Po izločitvi vpliva prodajnih cen in sezonskih odstopanj z ozirom na letni plan, ugotovljamo, da je bil fizični obseg po osnovnem planu načrtovane realizacije dosežen le z 89,39 %.

Tokovi, ki so vplivali na odstopanja od planirane realizacije:

- Zaradi manjšega fizičnega obsega je izpadla vrednost realizacije po planskih prodajnih cenah za 60.516.051.— din.

- Zaradi povečanih količin je porastla vrednost za 34.997.362.— din.

Izpad zaradi zmanjšanja količin znaša 25.518.689.— din.

- Zaradi doseganja večjih cen od planiranih znaša porast planirane realizacije 29.082.905.— din.

- Negativen efekt iz doseženih nižjih cen znaša 1.971.058.— din. Povečanje realizacije iz naslova večjih cen znaša 27.111.847.—.

Rekapitulacija:

- Saldo povečanja planirane realizacije znaša 1.593.158.— din.

DOSEGANJE KUMULATIVNEGA OSNOVNEGA PLANA REALIZACIJE PO ENOTAH ZA RAZDOBJE JANUAR — SEPTEMBER 1973

Poslovna enota	Doseganje fizičnega obsega (brez vpliva cen)	Doseganje plana realizacije (z upoštevanjem prodajnih cen)
Metalurgija	97,83 %	110,74 %
Kemija	81,27 %	87,07 %
Grafika	66,00 %	70,35 %
Vzdrževanje	282,97 %	274,78 %
Transport	385,10 %	384,49 %
TiO ₂	31,35 %	32,42 %

Vplivi na odstopanje od po osnovnem planu planirane prodajne vrednosti za razdobje januar — september 1973:

Poslovna enota	Fizični obseg prodaje		Prodajne cene		Saldo	
	večji	manjši	večje	manjše	več	manj
Metalurgija	—	2.899.612	17.640.334	—	14.740.722	—
Kemija	—	10.427.219	6.698.875	—	—	3.728.344
Grafika	—	19.403.460	3.069.794	—	—	16.333.666
Vzdrževanje	5.305.847	—	—	237.458	5.068.389	—
Transport	1.732.908	—	—	3.726	1.732.908	—
TiO ₂	—	6.061.153	92.725	—	—	5.854.763

Največji izpadi fizičnega obsega planirane proizvodnje so nastali v kemiji, grafiki in v TiO₂, zato je prišlo prav v teh enotah do izpada največje mase prvega pokritja. V grafiki znaša 1. pokritje 33,5 % od neto prodajne cene, v kemiji pa 19,95 %.

V metalurgiji je prišlo do največjih izpadov realizacije naslednjih proizvodov: cinkove pločevine, cinkovega prahu, zamak cinka, žlebov in cevi ter cinkove žice.

V kemiji Celje ni prišlo do izpadov le: cinkovega belila, superfosfata in humovita. Prodaja vseh ostalih proizvodov pa je bila manjša od planirane.

Obrat v Ljubiji je povečal planirani fizični obseg prodaje za 1.939.673.— dinarjev — to je za 13,7 %. Dosežen je bil le plan minijev.

Grafika je dosegla le plan prodaje POV in mikrocink plošč.

Prodaja v tujino

V devetih mesecih tega leta smo izvozili izdelke in usluge v vrednosti 4.699.423 \$, kar predstavlja 92,29 % za to razdobje planirane vrednosti izvoza poslovnih enot stare Cinkarne. V tem znesku je udeležen titanov dioksid z 126.000 \$.

Izvoz je porastel v primerjavi z istim razdobjem preteklega leta za 6,34 %.

PROIZVODNI REZULTATI PO POSAMEZNIH POSLOVNIH ENOTAH

Poslovna enota	Doseganje osnovnega plana v sept. kumulat. 9 mes.	Sept. Avg.	73 I-IX-73	73 I-IX-72	1-8. 73	1-8. 72
Metalurgija	68,43	100,31	64,50	100,35	105,83	—
Kemija	94,65	93,74	92,58	112,30	115,05	—
Grafika	75,47	75,23	96,63	126,04	126,41	—
TiO ₂ (rebal)	64,00	79,10	87,94	—	—	—
Vzdrž. proizv.	39,03	44,16	82,67	593,70	775,22	—

Iz primerjave dosežene blagovne proizvodnje v septembru in one ustvarjene v avgustu je razvidno, kako velika so bila nihanja v posameznih poslov-

66,7 % vrednosti izvoza smo plasirali na konvertibilno področje.

PROIZVODNJA

Proizvodni rezultati, ki so bili doseženi v septembru 1973

Osnovni plan za mesec september (brez titanovega dioksida) je bil dosežen 77,95 %, z upoštevanjem poslovne enote titanov dioksida pa 75,69 %.

Vrednost blagovne proizvodnje, ustvarjene v septembru, je dosegla le 80,8 % one, ki je bila dosežena v avgustu z upoštevanjem PE titanov dioksid, pa le 78,76 %.

V primerjavi z istim mesecem preteklega leta je padla proizvodnja v letošnjem septembru (brez TiO₂) za 17,94 %, z upoštevanjem proizvodnje titanovega dioksida v letošnjem letu pa za 5,0 %.

Kumulativno v devetih mesecih je bil kumulativni osnovni plan Cinkarne (brez TiO₂) dosežen z 90,88 %, s proizvodnjo TiO₂ (po rebalansu plana) pa z 90,39 %.

V letošnjih devetih mesecih dosežena proizvodnja celotnega podjetja je za 13,8 % večja od one, ki je bila dosežena v istem razdobju preteklega leta. V stari Cinkarni brez PE TiO₂ pa za 9,66 %.

Slabi proizvodni rezultati, ki smo jih dosegli v septembru in ki so v glavnem posledica redukcij električne energije, so povzročili poslabšanje kumulativnih rezultatov.

Redukcije električne energije niso v enaki meri prizadele vseh enot, zaradi česar je prišlo tudi iz tega naslova do odstopanj v doseganju kumulativnih rezultatov, od onih, ki so bili doseženi v osmih mesecih tega leta.

nih enotah. Res je, da je bila v avgustu dosežena visoka proizvodnja in zaradi tega ta primerjava daje še slabše rezultate. Vendar pa je vrednost blagovne (Nadaljevanje na 3. strani)

Kako smo poslovali v devetih mesecih 1973

(Nadaljevanje z 2. strani)

proizvodnje dosežene v septembru za 17,2 % manjša od one, ki je bila dosežena povprečno mesečno v prvih osmih mesecih tega leta.

Poslovna enota metalurgija ni dosegla v devetih mesecih letošnjega leta osnovnega plana proizvodnje naslednjih izdelkov: Thede cinka (94,71 %), žveplene kisline na PIK-u (97,97 %), cinkove pločevine (94,76 %), cinkove žice (92,85 %), zamak cinka (65,42 %), cinkovih strešnikov (2,89 %), žlebov in cevi (74,24 %), kljuk (78,35 %), objemk (40,36 %), rendel (81,96 %), dimnih tuljav (90,67 %) in priključkov (85,49 %).

Poslovna enota kemije ni dosegla kumulativnega osnovnega plana naslednjih proizvodov: kromovega galuna (49,72 %), Na-hidro-sulfita (54,43 %), Na-sulfida (66,77 %), Zn-sulfata (96,46 %), litopena-po rebalansu (99,20 %), ultramarina (0,10 %), svinčevih oksidov (77,04 %), modre galice (85,14 %), zelene galice (53,89 %), modrega bakra (79,00 %), flovita (72,37 %), org. barvil (74,38 %), ftalatnega minija (61,37 %), oljnega minija (92,93 %).

Poslovna enota grafike ni dosegla devetmesečnega kumula-

tivnega plana naslednjih proizvodov: kemolit P plošč (90,14 %), tiskarskih barv (53,22 %), pomožnih sredstev (51,83 %), organolov (62,25 %).

Poslovna enota vzdrževanje ni dosegla kumulativnega osnovnega plana naslednjih proizvodov: betonskih votlakov (53,91 %) in proizvodnje galvanice (41,6 %).

PRODUKTIVNOST DELA IN IZKORISTEK ČASOVNEGA FONDA

Izkoristek časovnega fonda je bil v primerjavi z istim razdobjem preteklega leta izboljšan za 84,98 %. Porastli so le izostanki iz naslova neupravičenih izostankov, kar pa je posledica fluktuacije novosprejetih delavcev. Število izvršenih delovnih ur na zaposlenega je bil povečan za 0,79 %.

Udeležba nadur v skupnih izvršenih urah je sicer minimalno padla, vendar še vedno znaša 3,82 %.

Produktivnost dela na zaposlenega je porastla za 1,89 %, ona računana na izvršene ure, pa za 1,16 %. Produktivnost dela na zaposlenega je bolj po-

rastla, ker je bil izboljšan izkoristek časovnega fonda.

Poprečni osebni dohodki na zaposlenega na podlagi vkalkuliranih ur

Leto 1972 I. — IX.	Leto 1973 I. — IX.	IX.	Indeksi 2 1	3 1
1	2	3	4	1
1.720,55	2.013,26	2.070,—	117,02	120,31

FINANČNA UČINKOVITOST POSLOVANJA

V primerjavi z istim obdobjem preteklega leta.

Akumulativnost je bila v letošnjih devetih mesecih znatno boljša od one, ki je bila dosežena v istem razdobju preteklega leta, ko smo zaključili poslovanje z izgubo dinarjev 5.263,58.—, upoštevaje kritje sklada skupne porabe in posojila za manj razvite republike.

V letošnjih devetih mesecih so poslovne enote stare Cinkarne (brez TiO₂) ustvarile 6.225.921.— dinarjev za neto sklade, čeprav so bili pogoji poslovanja z ozirom na politiko cen zveznih organov še bolj ostri od onih v preteklem letu. V preteklem letu je bilo mogoče kompenzirati posledice devalvacij in porasta svetovnih cen cinka že 25. maja, letos pa šele 29. junija.

Boljši poslovni uspeh je rezultat povečanja obsega proizvodnje in realizacije ter spremenjenega asortimana v skladu s preorientacijo, ki je bila začrtana s sanacijskim programom.

V preteklem letu so bila porabljena sredstva udeležena v bruto prodajni ceni še z 78,46 %, v letošnjem letu pa z 76,41 %. Zato je porastla tudi udeležba dohodka v strukturi cene od 17,8 % (kolikor je znašala v preteklem letu, na 20,88 % letos).

Doseganje planiranega poslovnega rezultata (brez rebalansa).

Planiranega poslovnega rezultata poslovne enote Cinkarne niso dosegle; saj je bil izpad dohodka v prvem polletju zaradi politike cen preobčuten, da bi ga bilo mogoče povsem nadoknaditi. Septemberski poslovni rezultat je bil zaradi redukcije električne energije celo negativen, zaradi česar je znesek, ki osataja za brutosklade kumulativno v devetih mesecih celo manjši od onega, ki je bil dose-

Zaradi izpada proizvodnje v septembru, kar je posledica redukcije električne energije, je produktivnost v tem mesecu upadla. Zaradi tega je tudi kumulativni porast manjši od enega v prihodnjem razdobju.

žen v osmih mesecih. Letni planirani dohodek je bil dosežen z 72,55 %, brutoskladi z 55,91 % in neto skladi z 49,18 %. (Brez upoštevanja rebalansa).

Porabljena sredstva so hitreje rastla od celotnega dohodka predvsem zaradi disparitet med nabavnimi in prodajnimi cenami, ki je bila največja v prvem polletju, obstaja pa tudi še v drugi polovici leta. Saj so bile cene vodotopnim in zemeljskim barvam odobrene šele v drugi polovici oktobra, dočim podražitev, ki nastaja pri celotnem asortimentu organskih barvil in tiskarskih barv, sploh ne moremo kompenzirati.

Nedoseganje planiranega fizičnega obsega realizacije je poleg zgoraj naštetih tokov prav tako vplivalo na povečanje udeležbe uporabljenih sredstev v prodajni ceni (od planirane s 74,56 % na 76,41 %), saj so fiksni stroški močno zastopani v porabljenih sredstvih (amortizacija, dnevnice, reklama itd.).

Ker so zakonske, pogodbene obveznosti in osebni dohodki narasčali hitreje od dohodka, je indeks doseganja planiranega zneska za bruto sklade še bolj neugoden (55,91 %) od indeksa doseganja dohodka (brez rebalansa).

Vpliv podražitev na gibanje porabljenih sredstev:

Stroški materiala so v strukturi prodajne cene porastli od plansko predvidene udeležbe 65,32 % na 66,54 % v absolutnem znesku pa znaša doseganje planiranega zneska 77,26 %, bruto-realizacije pa le 75,84 %.

Na ta gibanja so poleg podražitev vplivali tudi spremenjeni odnosi med stroški porabe materiala in prodajnimi cenami v primerjavi z onimi, ki so bili planirani.

Z rebalansom finančnega plana so učinki optično v primerjavi s planiranimi, seveda boljši — dohodek, bruto skladi (tab. II), vse ostale ugotovitve glede odstopanja pa ostajajo iste.

ODSTOPANJE OD PLANIRANIH CEN

Poslovna enota	Razlika v ceni 1. I. 1973	— = znižanje cen + = povečanje cen	
		Ugotovljeno po obdobju I.-IX. 1973	Obračunano razdobje I.-IX. 1973
Metalurgija	— 252.965	+ 20.495.667	+ 16.741.298
Kemija	— 1.156.297	+ 3.732.208	+ 2.014.764
Grafika	— 415.386	+ 1.510.298	+ 745.548
Vzdrževanje	+ 399	+ 596.949	+ 796.902
Glavna direkcija	—	+ 12.334	+ 12.334
Celotno podjetje	— 1.824.249	+ 26.347.456	+ 20.310.846

Do največjih obračunanih podražitev je prišlo pri cinkih, le-te znašajo v metalurgiji 13.458.264 dinarjev, ostanek pa odpade na piritne koncentrate. Kemijo bremenijo podražitve cinka in osta-

(Nadaljevanje na 11. strani)

Ob razpravi o osnutku samoupravnega sporazuma

(Nadaljevanje s 1. strani)

IV. V tem poglavju so določena medsebojna poslovna razmerja, posamezna podpoglavja pa obsegajo delitev sredstev, gospodarsko načrtovanje, ekonomska razmerja, ugotavljanje in delitev celotnega dohodka, dohodka, in ostanka dohodka, sklade podjetja in TOZD, združevanje sredstev, uporabo sredstev, finačno poslovanje in skupne zadeve.

V. V petem poglavju določa sporazum sistem samoupravnih odnosov ter oblike samoupravljanja. V tem poglavju je določena tudi odgovornost za sprejemanje in izvajanje odločitev.

VI. V tem poglavju se določa funkcija samoupravne delavske kontrole.

VII. To poglavje določa medsebojno reševanje sporov, v naslednjih poglavjih pa so še določbe iz delovnih razmerij v združenem delu, narodne obrambe in civilne zaštite, določbe o vlogi družbeno-političnih organizacij v podjetju, o samoupravnih aktih podjetja in načinu sprejemanja in sprememb letih. V zadnjem, to je XII. poglavju pa so prehodne in končne določbe.

Osnutek sporazuma temelji predvsem na ugotovitvah, ki jih vsebuje tako imenovani uvodni del, med katerimi je zlasti poudarjeno: da je CINKARNA Celje v dolgoletnem razvoju stalno krepila enotnost, delavsko tradicijo in solidarnost v okviru podjetja kot celote. Rentabilnost njenega poslovanja ter posameznih delov je podana le z združevanjem tehnoloških in drugih dejavnosti ob enotni poslovni politiki, katero vsklajujejo skupne službe na čelu s centralnimi samoupravnimi organi. Pri tem

se upošteva zlasti cilj, da je bodoči razvoj podjetja usmerjen v izgradnjo kapacitet, ki zagotavljajo boljšo ekonomičnost in rentabilnost ter izkoriščenost obstoječih in novih kapacitet.

Nadalje je poudarjeno, da se morajo v bodočem obdobju spoštovati predvsem naslednji dogovori:

— da z združevanjem ne bodo kršene ustavne pravice delavcev; — da vsaka TOZD upravlja sama ali po dogovoru z drugo TOZD, oziroma OSS, zadeve in sredstva družbene reprodukcije; — da se podjetje obravnava kot ena rizična skupnost zaradi medsebojne povezanosti TOZD in OSS na podlagi minulega dela, razen v primerih, ki jih samoupravni sporazum določa;

— da so merila za ugotavljanje in delitev dohodka in osebne dohodka enota za celotno podjetje, pri čemer se upoštevajo skupni interesi delavske solidarnosti;

— da se pri vseh naložbah v enostavno in razširjeno reprodukcijo upošteva skladen razvoj podjetja, stopnja rentabilnosti naložb in volja TOZD in OSS; — da se pri poslovnih odločitvah prvenstveno upoštevajo interesi celotnega podjetja in da se brez soglasij TOZD in OSS ne spreminjajo medsebojne obveznosti, organizirajo nove službe ali izvajajo večji investicijski posegi;

— da se TOZD v vseh potrebah poslužujejo uslug OSS ter v interesu podjetja kot celote izkoristijo obstoječe kapacitete vzdrževanja, transporta, strokovnih in drugih služb; — da se zagotavlja enakopraven razvoj družbenega standarda, strokovnega izobraževanja delavcev ter ekonomsko socialna varnost vseh zaposlenih.

Cinkarna slovesno proslavila visok jubilej

V letošnjem letu je Cinkarna kot eno izmed najstarejših podjetij na celjskem območju proslavila stoto obletnico obratovanja. Osrednja slovesnost, katere se je udeležilo okoli 5.000 ljudi, je bila pred halo novega obrata titanovega dioksida. Med gosti, ki so se udeležili naše proslave, so bili številni ugledni družbeno politični delavci: Stane Dolanc, sekretar Izvršnega biroja predsedstva ZKJ, Andrej Marinc, Francšetinc, Zvone Dragan, Franc Leskovšek — Luka, Drago Petrovič, Jože Florjančič, Marjan Oro-žen, Anton Fazarinc, Janez Barborič in drugi.

Generalni direktor našega podjetja Franjo Klinger, dipl. ing. je v uvodnih besedah orisal razvojno pot Cinkarne, tovariš Stane Dolanc pa je govoril o nekaterih pomembnih vprašanjih našega družbeno-političnega in gospodarskega razvoja. Predsednik Izvršnega sveta SR Slovenije inž. Andrej Marinc je izročil našemu kolektivu Red dela z rdečo zastavo, s katerim ga je odlikoval predsednik Josip Broz — Tito. S tega zborovanja smo poslali predsedniku Titu brzojavko, ki jo je v imenu kolektiva prebral naš sodelavec Ivo Ramšak.

Generalni direktor je dejal: »Poskušal bom v kratkih obrih prikazati razvojno pot podjetja, čeprav je to za stoletno obdobje bolj težko.

Z odlokom avstrijske vlade se je leta 1873 pričela graditi tovarna za pridobivanje cinka v Celju. Tovarna je bila dograjena naslednje leto in je pričela obratovati leta 1875 z dvema destilacijskima pečema. V obdobju 1886 — 1888 je bila dograjena valjarna. Seveda je bila proizvodnja na teh napravah skromna. V letu 1911 — 1912 je bil še zgrajen obrat za proizvodnjo žveplene kisline skupaj s pražarno za praženje cinkove rude. Obrat aglomeracije pa je bil dograjen šele leta 1930. Poleg Cinkarne so pričeli v bližini tovarne graditi in razvijati tudi kemična industrija kot posebna tovarna. Začetek sega v leto 1925.

Razvoj obeh podjetij je bil počasen, le obdobje med leti 1930 — 1940 je bilo investicijsko precej razgibano. Tako je bil leta 1930 zgrajen obrat cinkovega oksida, leta 1935 obrat litopona, leta 1936/37 obrat modre galice, leta 1939 obrat ultramarina.

Po osvoboditvi je bilo potrebno začeti skoraj znova, saj so bili obrati močno iztrošeni, skoraj bi lahko rekli izčrpani. Kemična tovarna se je ponovno odvojila od Cinkarne, priključil se je obrat superfosfata. To so bili težki časi za vse, toda delavci so, čeprav skoraj brez vsega, v kratkem usposobili obrate in proizvodnja je precej hitro naraščala. Pogoji gospodarjenja so se bistveno spremenili, pa tudi potrebe po izdelkih so v novi Jugoslaviji naraščale iz dneva v dan.

Dne 6. septembra 1950 je cinkarniški kolektiv izvolil svoj prvi delavski svet in upravni odbor, delavci so prevzeli tovarno v lastno upravljanje. Tako so se uresničile večstoletne težnje delavcev tudi v našem podjetju. Podjetje se je širilo in razvijalo še hitreje.

Hitro vsebinsko rast samoupravnih odnosov v podjetju so pogojevali še zlasti naslednji elementi: tradicionalen delavski razred z močnim naprednim političnim delavskim centrom, ki je ob organizirani pomoči vseh subjektivnih sil posebno pa še Zveze komunistov resnično usmerjal in obvladoval vse tokove medsebojnih odnosov ter krepil notranjo enotnost in solidarnost.

Kolektiv Cinkarne Celje pa je skozi vsa obdobja bistveno vplival tudi na razvoj in krepitev delavskega gibanja v Celju pa

tudi širše družbeno politične skupnosti. S svojo številčnostjo in tradicionalno delavsko sredino je marsikdaj sodeloval in soumerjal razvoj celjske občine ter tako prispeval svoj delež k sedanjim rezultatom. Razvijal je medsebojne stike z drugimi delavskimi sredinami, zlasti še z delovnimi kolektivi večjih sosednjih podjetij.

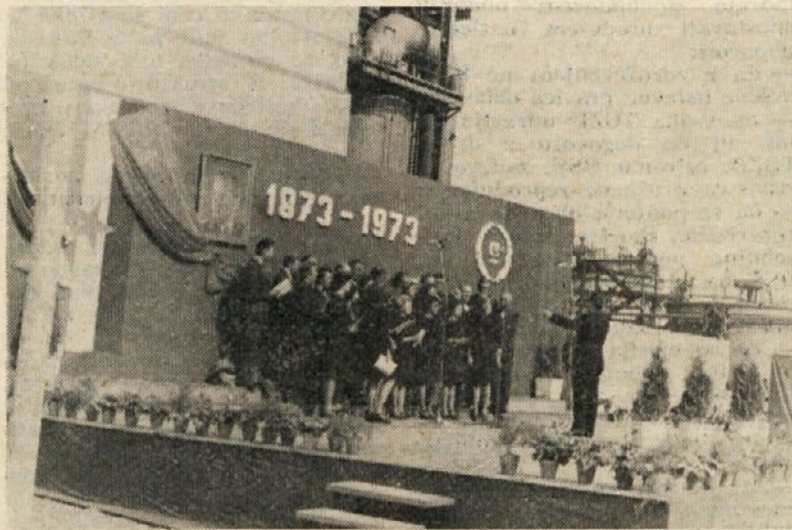
Leta 1953 se je Kemična tovarna ponovno združila s Cinkarno v skupno podjetje. Leta 1961 se je priključila še bivša Tovarna organskih barvil, ki je bila zgrajena leta 1949. Isto leto pa se je podjetju priključila še Kemična industrija Mozirje, ki ima svoj začetek že v letu 1896.

Sledi obdobje intenzivnejših investicij in tovarna je rasla vedno hitreje in dobivala je pravo obliko sodobne tovarne. Leta 1954 je bil zgrajen obrat stolpne žveplene kisline, nova pražarna in kontaktna žveplena kislina je pričela obratovati leta 1962, novi obrat litopona leta 1963, obrat modrega bakra leta 1963, dve novi pražarni in žveplena kislina sta bili dograjeni v letu 1966/67,

nem vlaganju s partnerjem iz DDR v obrat za proizvodnjo titanovega dioksida. Ta tovarna,

Generalni direktor je v uvodnem govoru orisal razvoj podjetja od ustanovitve dalje

Na slovesnosti je zapel nekaj pesmi mešani pevski zbor »France Prešeren« iz Celja

obrat rektifikacije cinka pa leta 1967. V tem obdobju so bili zgrajeni še obrati za proizvodnjo rondel in cinkovih čašic, obrat za proizvodnjo žlebov in cevi in cinkove žice. Seveda so v tem času potekale še obsežne rekonstrukcije tudi v drugih obratih, predvsem v keramiki, talilnici in valjarni.

Leto 1968 je pričetek razvoja sodobne grafike, ki je doživela predvsem v zadnjih letih izreden in skokovit razvoj, saj so bile investicije zaključene šele v preteklem letu. Istega leta je bila tudi podpisana pogodba o skup-

ki stoji pred nami, je bila dograjena šele letos.

To so le skopi kronološki podatki, saj jih drugače ob tej priliki ni mogoče podati.

Rast podjetja pa je bila povezana s številnimi oscilacijami in težavami. Nastopale so pogoste krize v posameznih obdobjih, ki so občasno zavirale normalen razvoj, istočasno pa so narekovale nove smeri nadaljnega razvoja.

Mislím, da nikakor ne smemo mimo zadnjega izredno kritičnega obdobja Cinkarne, ki je nastopilo po letu 1966 in je dose-

glo svoj vrhunec v letu 1970, saj je bilo celo postavljeno na kocko vprašanje obstoja preko 2000-članskega kolektiva. Tukaj ni prostor niti prilika za to, da bi razglabljali o vzrokih, ki so pripeljali podjetje do tega, potrebno pa je poudariti, da je ves kolektiv pokazal toliko zrelosti in samoodrekanja, da je z izredno voljo prebrodil tudi to krizo.

Ustaviti smo morali proizvodnjo surovega cinka z vsemi pripadajočimi obrati ter na osnovi izdelanega in osvojenega sanacijskega programa pričeti s pregrupacijo in preorientacijo celotnega podjetja. Danes je verjetno

že najtežji del poti sanacije za nami. Po letih izgub v obdobju 1967 — 1970 smo zadnji dve leti že zaključili s pozitivnim finančnim rezultatom. Letošnji rezultati pa so še bolj vzpodbudni, ki pa bi bili lahko še mnogo boljši, če nas ne bi tako hudo prizadel požar v novi tovarni (Nadaljevanje na 5. strani)

BODIMO PREVIDNI

Vse uporabnike cestno prometnih vozil, kakor tudi vse člane kolektiva **OPOZARJAMO** na spremenjene pogoje na prometnih poteh v jesenskem času. Znano je, da se v tem času zelo hitro spreminjajo vremenske prilike in z njimi tudi prilike na vseh prometnih poteh (SNEG, MEGLA, POLEDICA itd.).

Za prilagoditev na te spremembe naj vozniki motornih vozil pregledajo svoja vozila, uporabniki prometnih poti pa naj v največji meri upoštevajo nastale spremembe in poostreno skrbijo za varnost drugih uporabnikov prometnih poti.

Priznanje dolgoletnim in zaslužnim delavcem

Svečane seje Centralnega delavskega sveta, ki je bila v narodnem domu so se udeležili pomembni predstavniki družbeno-političnega življenja celjskega območja. Predsednica delavskega sveta Jožica Farčnik — Mrvar, dipl. ing. je navzočim spregovorila o povojnem razvoju podjetja in zlasti še o razvoju samoupravljanja v našem kolektivu. Na tej slovesnosti je bilo izrečeno priznanje in izročene spominske ure za dolgoletno zvesto delo osim nekdanjim sodelavcem — upokojevcem, ki so preko 30 let bili zaposleni v našem podjetju: Iskrenu Pupušu, dipl. ing., Valentinu Podjaveršku, Jožetu Sotelšku, Antonu Blazinšku, Milanu Grabarju, Francu Jazbezu in Jakobu Jerebinšku ter prizadevnim družbeno-političnim delavcem. Zlate značke Zveze komunistov Jugoslavije pa je izročil sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Stane Seničar naslednjim našim sodelavcem: Martinu Andrejašu, Jožici Farčnik — Mrvar, dipl. ing., Slavku Kalafatiču, Franju Klingerju, dipl. ing., Marjanu Kosu, Emilu Krivcu ing., Leopoldu Slapniku in Jožetu Valenčaku.

Vsem sodelavcem, ki so preko dvajset let delali v našem podjetju pa je bilo v posameznih poslovnih enotah izrečeno priznanje za njihov prizadevno dolgoletno delo; tudi njim so bile podeljene spominske ure.

Predsednica Centralnega delavskega sveta je dejala:

Današnje slavnostno zasedanje delavskega sveta je posvečeno visokemu jubileju, ki ga slavi Cinkarna točno leto. Prav je,

da se ob tem ozremo na nekoliko majhnih letnic v razvoju podjetja, ki je v svojem stoletnem obstoju razvijalo industrijsko

traditijo in imelo velik vpliv tudi na razvoj mesta Celja.

Cinkarna je eno najstarejših podjetij v Sloveniji. Njen nastanek sega v leto 1873, to je na začetek izgradnje topilnice surovega cinka. Proizvodnja cinka je bila osnova za poznejši razvoj predelave tega metala in tudi za povezovanja z drugimi podjetji v neposredni bližini Celja in v samem Celju.

V stalnih spremembah, združevanjih in razdruževanjih je Cinkarna »preživela« Avstroogrske vladovine, prvo svetovno vojno, staro Jugoslavijo in drugo svetovno vojno in je izčrpana dočakala leto 1945, ko so jo čakale nove naloge pri obnovi med vojno osiromašenega gospodarstva.

Obseg kakršnega ima Cinkarna sedaj, se je formiral v povojnem obdobju s številnimi združitvami, s podjetji, ki so imela s

Cinkarno sicer stične točke, vendar pa različno proizvodnjo, tako da je postajal naš proizvodni program vse bolj pester in se še vedno po malem, a vztrajno širi, čeprav smo se zaradi objektivnih okoliščin pred dvema leti odločili, da prenehamo s proizvodnjo, ki je dala Cinkarno leta 1873 to ime, to je s pridobivanjem cinka. Cink je bil tisti, ki je vrsto let po vojni uvrščal našo tovarno med zelo zanimiva in po vsej Jugoslaviji znana podjetja, med pomembne izvoznike, med podjetja, ki so ustvarjala devize, v času, ko so bile naši domovini najbolj potrebne. Vsporedno z razvojem gospodarstva, z nastankom novih, modernih kapacitet, pa se je Cinkarna postopoma preoblikovala in iskala nove možnosti za svoj razvoj. Skozi stoletje obstoja je Cinkarna menjala razne vladavine, menjala je tudi lastnike vse do leta 1950, ko je zmagovalno revolucionarno načelo »tovarne delavcem«. Takratni kolektiv Cinkarne je bil med prvimi, ki je pristopil k uredništvu tega načela.

Septembra leta 1950 je bil izvoljen prvi delavski svet Cinkarne. Triindvajset let razvoja samoupravljanja pomeni aktivno sodelovanje lepega števila članov našega kolektiva v samoupravnih organih, to je tudi pomembno razdobje v razvoju podjetja. V tem času smo močno povečali proizvodnjo velikega števila naših proizvodov. Naj za primerjavo navedem, da smo v letu 1950 proizvedli le 1.252 ton cinkove pločevine, leta 1972 pa kar 11.817 ton ali skoro desetkrat toliko, veliko povečanje je pri cinkovem belilu, ki smo ga proizvedli štirinajstkrat več, pri žvepleni kislini pa je skok celo od 3.920 ton na 95.500 ton. Enako pomembna povečanja beležimo v kemični proizvodnji, litopona smo n. pr. proizvedli leta 1973 skoro petkrat toliko kot v letu 1953, cinkovega sulfata šestnajstkrat toliko, svinčevega oskida pa enajstkrat toliko.

K proizvodni, ki so v proizvodnem programu Cinkarne dolgo vrsto let, je treba dodati še precej novih proizvodov, ki smo jih osvojili v zadnjih letih v okviru programa preusmeritve proizvodnje v Cinkarni. Sem sodijo rastlinska zaščitna sredstva, premazi na bazi cinka in minija, tiskarske plošče in preparati za grafiko, tiskarske barve, Flovit, Humovit, betonska opeka in dimne tuljave, ter obrat galvanizacije. Najbolj pomemben novi obrat pa se pravkar bori z normalnimi pa tudi nepredvidenimi začetnimi težavami — to je obrat titanovega dioksida, ki smo ga zgradili skupno z našim partnerjem iz NDR.

Tako smo izšli iz obdobja, ki je bilo zlasti za bazno industrijo velika preizkušnja. Celoten dohodek podjetja je iz leta v leto sicer stalno naraščal, slabše pa je bilo z ostankom dohodka, zlasti v letih 1968, 1969 in 1970, ko je bil na tehnični nadaljni obstoj podjetja, vendar je kolektiv z visoko zavestjo, enotnostjo in požrtvovalnostjo ob angažiranju

(Nadaljevanje na 10. strani)

Cinkarna slovesno proslavila visok jubilej

(Nadaljevanje s 4. strani)

titanovega dioksida, takoj po začetku obratovanja, saj sedaj tovarna obratuje le s 25% kapaciteto.

Upam, da bomo v kratkem premostili tudi te težave in bo tudi za naš kolektiv nastopil lepše obdobje.

nji bodočnosti ne predvidevamo večjih investicij, pač pa bo potrebno razvijati in dopolnjevati to, kar že imamo.

Pomembne naloge nas čakajo tudi pri nadaljnjem poglobljanju samoupravnih odnosov, saj smo se večkrat prepričali kako veliko vlogo lahko odigra kolektiv, če mu je omogočeno neposredno odločanje o rezultatih svojega dela.

Naš kolektiv je s posebnim zadovoljstvom sprejel in podprl prizadevanje ZKJ, da se zavzema za nadaljnje poglobljanje samoupravnih odnosov z razrednih izhodišč razvoja naše družbe. Na to nas predvsem obvezuje pismo izvršnega biroja predsedstva ZKJ in tov. Tita. Delovni kolektiv podpira izvajanje politike CK ZKS, ki je na 29. seji odločno obračunal z nekaterimi negativnimi pojavi v razvoju naše družbe. Nov odnos naših predstavniških in oblastnih organov ter družbeno političnih organizacij do razvoja bazne industrije, da je kolektiv vzpodbuda za hitrejši razvoj in za večjo samoiniciativnost pri vključevanju v stabilizacijske napore predvsem s povečano produktivnostjo dela.

Smo pred ustanovitvijo temeljnih organizacij združenega dela ter bomo tako upravljanje in vodenje podjetja še bolj približali osnovnemu subjektu — delavcu.

Ob tem pa bo potrebno še bolj intenzivno iskati nadaljnje poti povezovanja in sodelovanja z ostalimi podjetji, saj smo na tem področju kljub nekaterim uspehom še vedno premalo storili.

To je bil le kratek prikaz razvoja, težav in življenja podjetja ter življenja ljudi, ki so in ki še to sedaj doživljajo. To so cinkarnarji, kot jih ljudje preprosto imenujejo in ki so pripravljani tudi v prihodnosti storiti, kar je največ mogoče za svoje podjetje in za našo socialistično skupnost. Že to, kar so doslej storili, je porok za lepši jutrišnji dan in to smo dolžni sebi in bodočim rodovom.

Proslave stote obletnice podjetja so se udeležili številni ugledni družbeno-politični delavci — na sliki

Dovolite mi, da podam še nekaj števil, ki ponazarjajo rast in obseg poslovanja podjetja, vsaj v zadnjem obdobju, čeprav niso podatki popolnoma primerljivi.

Kazalec	1960	1966	1970	1972
Celotni dohodek	77.674.745	263.769.876	290.165.732	392.602.137
Dohodek	10.584.157	46.920.572	33.474.565	74.132.713
Ostanek dohodka	2.637.409	11.260.937	25.587.289	4.005.521
Število zaposlenih	1.617	2.012	1.864	1.508
Ustvarjen dohodek na zaposlenega	6.545	23.320	17.958	49.160
Izvoz v USA — \$	1.428.907	5.737.105	5.667.183	6.157.350

Letos se celotni dohodek že bliža 500 milijonov dinarjev, prihodnje leto pa naj bi znašal približno 750 milijonov dinarjev in preko 16 milijonov \$ izvoza pri 2000 zaposlenih delavcih. S tem se bo podjetje ponovno uvrstilo na tisto mesto, ki ga je že več let zavzemalo.

Seveda pa z doseženimi uspehi ne smemo in ne moremo biti zadovoljni. Že danes je potrebno

misliti na jutrišnji dan, da nas čas zopet ne bi prehitel.

Intenzivno moramo iskati pot nadaljnjega razvoja in širiti svojo dejavnost. Še vedno imamo precej zastarelih obratov, ki jih je potrebno rekonstruirati, da bo proizvodnja rentabilnejša in kvalitetnejša ter da bo delo v njih lažje. Razširiti bo potrebno paleto že obstoječe proizvodnje ter jo smotrno dopolnjevati. V bliž-

Prehojena pot ni bila lahka

Govor Staneta Dolanca ob 100-letnici celjske Cinkarne — »S kritičnostjo do sebe in do dogajanj v lastnih vrstah nismo škodili ugledu in zaupanju, ki ga delovne množice gojijo do Zveze komunistov«.

Za delovnim kolektivom Cinkarne v Celju kot delom našega delavskega razreda je 100 let boja za uveljavitev pravic delavca — proizvajalca. Ta boj ni bil lahek in v njem je bilo mnogo zmag, nasprotij in težav.

V pogojih NOV se je rojevalo samoupravljanje

Ceprav bi bilo verjetno mnogokrat potrebno obuditi spomine na čase, ko so tuji in domači kapitalisti brezobzirno izžemali naše delavce, ko je bil boj za ekonomske in politične pravice proletariata osnovni cilj, ko je bil delavec v vaši in v vseh drugih tovarnah, rudnikih in veleposrestitvi le objekt izkoriščanja bogatašev, mislim, da lahko spomine na te pretekle čase strnemo v eno samo misel: socialistična revolucija v Jugoslaviji, pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije, na čelu s tovarišem Titom, je enkrat za vselej obratnila z izkoriščevalskim razredom in že med narodno-osvobodilno vojno ustvarila pogoje, da delavec v družbi v kateri živi in dela, dobi vse pravice, ki mu resnično pripadajo. Z zmago, ki smo jo dosegli nad tujimi okupatorji in domačimi izdajalci, je bila zaključena prva faza socialistične revolucije in ustvarili smo pogoje za graditev takšnega družbenoekonomskega in političnega sistema, v katerem je delavski razred prevzel oblast v svoje roke.

Komunistična partija Jugoslavije je kot organizirani del delavskega razreda že pred začetkom revolucije vodila boj proti kapitalističnemu izkoriščevalskemu razredu in je v fazi oborožene revolucije jasno začrtala bodočnost jugoslovanskih narodov in narodnosti ter njihovega delavskega razreda. To je bila sposobna storiti zato, ker je bila oborožena z marksistično teorijo in, ker je njena politika izhajala iz hotenj, želja in življenja našega delavskega razreda, s katerim je bila nerazdružljivo povezana, saj je iz njega izhajala in, ker je bila sposobna svojo politiko začrtati v pogojih, v katerih je delavski razred živel. Zato je bila sposobna narodno-osvobodilni vojni dati tudi razredno vsebino in, že med vojno, položiti temelje družbenemu in političnemu sistemu, v katerem danes živimo. Širina narodno-osvobodilnega gibanja v Jugoslaviji, njegova poglobljenost in razredna vsebina, oblast, ki je ob tem času nastajala, je bila po svojem karakterju lahko le socialistična. Še več, v pogojih narodno-osvobodilne vojne se je rojevalo samoupravljanje kot družbeni odnos, v katerem bo človek sam odločal o svojem položaju, o svoji bodočnosti, o sebi in pogojih svojega dela in življenja.

To ni fraza, to je dejstvo. V tistih najtežjih časih naše zgodovine so bili interesi vsakega našega človeka, vsakega delavca nerazdružljivo povezani z interesi naše družbe kot celote. Vsak naš partizan, vsak naš ilegalec, vsak naš borec je s svojo ustvarjalnostjo, svojo hrabrostjo, s svojim požrtvovanjem, z moralnim likom tvoril našo revolucijo in v bistvu določal in omogočal uresničitev njenih bližnjih in daljnjih ciljev, njeno strategijo in taktiko.

Cilj KPJ nacionalna in socialna svoboda

Nacionalni in socialni interesi narodov in narodnosti Jugoslavije so bili usmerjeni, pod vodstvom Komunistične partije, k cilju zagotoviti nacionalno in socialno svobodo vseh naših ljudi. Zato tudi po zmagi nad okupatorjem in domačimi izdajalci Komunistična partija Jugoslavije ni mogla svoje politike in svojih programskih ciljev obrniti drugam kot v smer ustvarjanja takega družbenega, ekonomskega in političnega sistema v katerem bo resnični subjekt delavec — proizvajalec. Prva povojna leta so bila leta obnove in izgradnje, v katerih je tudi vaš kolektiv odigral pomembno vlogo in prispeval k temu, da se je baza naše metalurgije krepila. Pogoj, v katerih se je naša družba borila v tistih časih za svoj obstanek in razvoj, niso bili lahki. Spomnil bi samo na težke notranje gospodarske razmere, na pomanjkanje osnovnih surovin, energetike, celo hrane in drugih življenjskih potrebščin, na težke pogoje dela, na pogoje hladne vojne, na pritiske in grožnje, ki jih je bila takrat deležna mlada socialistična Jugoslavija. Pa vendar, vse to smo prebrodili izšli iz teh bojev in težav kot zmagovalci s tem, da smo položili temelje za družbeni, ekonomski in politični sistem, ki je takrat nastajal pod geslom, — tovarne delavcem. Začel se je silovit pohod našega delavskega razreda za uveljavljanje samoupravnih družbenih odnosov na vseh področjih našega življenja.

Dva koncepta opozicijskih tendenc

Danes je Socialistična federativna republika Jugoslavija močna, enotna samoupravna skupnost narodov in narodnosti, ki je s svojimi lastnimi močmi in z ustvarjalnostjo svojega delavskega razreda premagala vse brezštevilne težave povojne graditve odklonila napade na našo samoupravno socialistično razvojnjo pot, ki smo jih bili deležni s strani Informbiroja 1948. leta. Džilasove koncepcije restavracije, rankovičevskega etatizma in birokratizma, pa vse do današnjih poizkusov, da bi različni nacionalizmi, liberalizmi in tehnokratizmi zavrnili naš napredek.

Tudi vaš kolektiv je, skupaj z delavci vseh ostalih kolektivov v Sloveniji in Jugoslaviji, doživljal te čase in se uspešno vključeval v odločilni boj za naš materialni in politični razvoj. Vsi vemo, da prehojena pot ni bila

lahka. Dosegli smo veliko uspehov prebrodili mnogo težav, vendar naš izredno hitri razvoj, objektivni pogoji, v katerih smo živeli in delali, velikokrat pa tudi naše subjektivne slabosti, vse to nam je skupaj z uspehi, na katere smo brez dvoma lahko ponosni, prineslo tudi veliko težav. Te nismo nikoli skrivali, javno smo jih obravnavali in poizkušali vedno znova s kritičnostjo in odgovornostjo odstranjevati iz našega političnega in družbenega življenja tisto kar razdira in slabi naš napredek. Jasno je, da so s krepitvijo samoupravnih socialističnih sil v Jugoslaviji bile vse bolj ogrožene tiste sile, ki so se tej smeri razvoja upirale in ki so naše težave in slabosti skušale izkoristiti za svoje cilje. Teh je bilo več. Še vedno so bile prisotne sile, ki so nas napadale z že zdavnaj preživelih pozicij meščanske demokracije, kar v bistvu pomeni vračanje nazaj na kapitalistične odnose. Bile so prisotne sile, ki so graditev so-

etatistične, unitaristične in birokratske, skratka stalinistične odnose v naši družbi. Nobeden od nosilcev teh opozicijskih tendenc sicer nikoli ni do konca izpovedal, saj javno ne, svojega programa, vendar vsi nacionalizmi, liberalizmi, unitarizmi, tehnokratske tendence in ostala nasprotovanja samoupravnim socialističnim odnosom lahko pomenijo samo to in nič drugega. Naš delavski razred, vsi naši narodi in narodnosti so se plebiscitarno odločili za samoupravni socializem v Jugoslaviji in od te poti jih ne bo nikoli in nihče odvrnil.

V boju za samoupravljanje in socialistični družbeni razvoj ZK socialistične sile ne naletijo na odpor samo med tehnokratsko in birokratsko orientiranimi ljudmi, ampak tudi med klerikalistično nastrojenimi krogi v sami cerkvi in ob njej laiki. Ponovno se oživljajo nekatere težnje po politizaciji ljudi na verskih razlikah, kar lahko v skrajnih konsekvencah vodi do obnavljanja strankarstva in oživ-

Po končani proslavi so si gostje ogledali naš novi obrat za proizvodnjo titanovega dioksida

cializma pojmovala izključno kot krepitev države in ki niso mogle in včasih še danes ne morejo in nočejo dojeti, da unitarizem, etatizem in birokratizem v jugoslovanskih pogojih pomenijo odklanjanje pravic delavskemu razredu, da bi resnično razpolagal z vrednostjo, ki jo ustvarja, in da njihov koncept za naš delavski razred nikoli ni bil in ne bo sprejemljiv. Tehnokratizem, kot pojav sodobne civilizacije, ni nobena jugoslovanska posebnost. Njegov cilj je odstranjevati neposrednega proizvajalca od odločanja in negirati sposobnost, odgovornost in vodilno vlogo delavskega razreda v sodobni družbi. Tehnokratizem se je pri nas naslanjal in se včasih še naslanja na oba ta koncepta, včasih na enega, včasih na drugega kakor je nosilec teh tendenc bolj odgovarjal in kakor je pač pihal veter.

Mislim, da moramo popolnoma jasno povedati, da lahko zredciramo vse opozicijske tendence v naši družbi le na dva koncepta: na poskuse obnovitve kapitalističnih odnosov ali pa na

ljanja političnega klerikalizma, ki ni bil nikoli v prid slovenskemu narodu, vernim in veri.

Pojavi, ki so v nasprotju z ustavnim položajem cerkve in vere

V cerkvenih organizacijah se nadaljujejo, v zadnjem obdobju pa so se celo okrepile tendence, ki so v nasprotju z ustavo določenim položajem cerkve in vere v našem socialističnem samoupravnem sistemu in, ki so naperjene zoper njegov razvoj.

Osnovna vsebina teh tendenc je v hotenjih, da se cerkev uveljavi v samoupravnem mehanizmu kot subjekt, ki predstavlja verne državljane kot posebno družbeno interesno skupino na podlagi verske oziroma nazorske opredelitve in da se tako v skupščinskem sistemu in v družbi nasploh pojavi kot odgovorni nosilec moralne, socialne humanitarne in politične doktrine kot odredilne alternative za sodobni svet, pri čemer z nekaterimi svojimi akcijami prihaja navzkriž s praviimi normami, ki urejajo po-

ložaj cerkve, vernikov in odnosov z državo.

Pri tem seveda ne mislim na tisti del duhovščine in vernih, ki so sprejeli samoupravni sistem kot možnost, da se cerkev obrne k sebi in verski dejavnosti, ampak na tiste, ki v nadaljni demokratizaciji družbenih odnosov iščejo možnosti za obnavljanje idejnopolitičnih funkcij cerkve in s tem odpirajo pot novemu klerikalizmu.

Taki poizkusi zadevajo v osnove samoupravnega sistema, so naperjeni proti podružbljanju politike, razbijajo enotnost delovnih ljudi in občanov, vzbujajo versko nestrpnost ter krepijo manipulativno moč cerkve ter njen negativni odnos do socialistične samoupravne demokracije in vloge zveze komunistov.

Mislím, da je potrebno zaustaviti to skrajno negativno politično ofenzivo nekaterih krogov v cerkvi, predvsem z odporom vernih članov naše socialistične samoupravne družbe. Ne bi smeli in ne moremo dovoliti da se takšne klerikalistične ambicije cerkve širijo, saj bi to škodilo ne samo njej in veri, ampak celotni slovenski družbeni skupnosti.

Okrepiti moramo vlogo in položaj socialistične zveze v boju zoper klerikalistične tendence v

cerkvi. Braniti moramo stališče, da ima cerkev svoje mesto v veri ne pa v politiki.

Verniku mora biti jasno, da mi podružbljamo politiko, da je moc samoupravnega socializma v enotnosti temeljnih interesov delovnih ljudi in da je klerikalizem naperjen prav zoper to, saj je poizkus delitve ljudi, kar je v nasprotju s samoupravnim socialističnim družbenim sistemom in njihovimi temeljnimi interesi.

Samoupravna socialistična družba gradi položaj in vlogo človeka na njegovem delu in ji je tuja sleherna delitev ljudi na verskan osnovah. Zato se bo Zveza komunistov skupaj z vsemi samoupravnimi socialističnimi silami še naprej bojevala proti slehernemu privilegiju, monopolu, kakršnekoli poizkusu razdvajanja ljudi na nazorskih oziroma verskih osnovah zavedajoč se, da lahko gradimo samoupravno socialistično demokracijo le na enotni, svobodni, samoupravni socialistični družbeni aktivnosti vseh delovnih ljudi in občanov, kar je tudi edina realna alternativa za nadaljno rast materialnega in duhovnega blagostanja družbe ter varno, svobodno, ustvarjalno in srečno življenje slehernega njenega posameznika.

Potrjevanje in poglobljanje razredne usmeritve družbe

Vaš jubilej sovpada z obsežno in intenzivno politično aktivnostjo zveze komunistov in širokih množic delovnih ljudi po vsej Jugoslaviji.

Preteklo je eno leto, odkar sta tovariš Tito in Izvršni biro predsedništva Zveze komunistov Jugoslavije naslovila na članstvo zveze komunistov in delovne ljudi Jugoslavije znano pismo. V pismu je med drugim rečeno, da ima sedanja etapa naše socialistične revolucije odločilni značaj za smer razvoja in usodo socializma v Jugoslaviji. Bistvo vprašanja je v tem, ali bo delavski razred zagospodaril s celotno družbeno reprodukcijo in zagotovil odločilno vlogo sebi v političnem in družbenem odločanju ali pa se bodo krepili odnosi in sile, ki nasprotujejo interesom delavskega razreda in samoupravljanja. Poziv zvezi komunistov in vsem socialističnim silam v Jugoslaviji, ki je izhajal iz pisma je pomenil opozorilo, da lahko le s široko in dobro organizirano akcijo vseh zavestnih sil naše družbe, ob polni angažiranosti vseh naših delovnih ljudi, ne samo obračunamo z nasprotniki, temveč in predvsem lahko le na ta način odstranimo iz svoje srede tisto, kar ovira razvoj samoupravnih socialističnih odnosov in kar izpodkopava vrednote naše socialistične revolucije. Pismo je našlo neposredno pot do vseh naših delovnih ljudi, ker so problemi in nakazane rešitve v pismu izraz zahtev in hotenj našega delavskega razreda. Velikokrat govorimo o tem, da je pismo dobilo podporo množic. Mislím da ne gre samo za podporo, da gre za nekaj več, da gre za zahtevo, da se nasprotja, ki v naši družbi obstojajo, dosledno in odgovorno razrešijo, in da se odstranijo tisti pojavi in tisti nosilci pojavov, ki so direktno ogrožali položaj našega delovnega človeka v socialistični Jugoslaviji. Slo je za napade na položaj delovnega človeka v gospodarstvu in politiki, kulturi, na področju socialne dejavnosti itd. Politčna aktivnost, ki jo je

sprožilo pismo, je brez dvoma v tem letu dni dosegla velike uspehe. Predvsem mislim, da je potrjevanje in poglobljanje razredne usmeritve naše družbe eden od največjih političnih uspehov v zvezi komunistov in vseh ostalih samoupravnih in družbeno-političnih strukturah. In kaj pomeni ta razredna usmeritev? Nič drugega kot boj za neposredne interese delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v Jugoslaviji, boj za praktično akcijo, za realizacijo tistega, kar smo zapisali v program Zveze komunistov Jugoslavije in v našo ustavo.

Doseženi so veliki rezultati v našem gospodarstvu. Proces stabilizacije gospodarstva teče hitreje in odločneje, zmanjšali smo stopnjo zadolženosti gospodarstva, ustvarili večja sredstva za reprodukcijo, izboljšala se je likvidnost gospodarstva, pokrite so mnoge izgube iz prejšnjih let, ugodno se gibljejo naši ekonomski odnosi s tujino in naše devizne rezerve so večje, kot so bile kdaj koli prej. Dosežen je družbeni dogovor o prihodnjem razvoju našega kmetijstva. Začela se je akcija za zmanjševanje

Sekretar Izvršnega biroja predsedstva ZKJ tovariš Stane Dolanc je govoril o nekaterih pomembnih vprašanjih družbeno-političnega in gospodarskega razvoja

socialnih razlik, na področju kulture, prosvete in izobraževanja opažamo niz pozitivnih gibanj, ki prav gotovo pomenijo poglobljanje socialističnih samoupravnih odnosov na vseh področjih.

Mnoge akcije teko prepočasi

Toda z vsemi temi rezultati nismo in ne smemo biti zadovoljni. Mnoge akcije, ki so s pismom začete, teko počasi in ne dovolj odločno. Tukaj mislim predvsem na akcije za še hitrejšo in odločnejšo stabilizacijo našega gospodarstva in ustvarjanja pogojev za dokončno izdelavo globalnega koncepta ekonomskega in družbenega razvoja Jugoslavije v celoti.

Vzroki za takšno stanje so

prav gotovo zelo različni. Vendar je po mojem mnenju, eden od osnovnih vzrokov predvsem v tem, da je mnogokrat vsklajevanje ekonomskih interesov posameznih področij, pokrajin in republik izredno počasno. Družbeni dogovori, kot ena od samoupravnih institucij, ki so v zadnjem času zaživele, se rojevajo le z velikimi težavami. Te težave pa so predvsem rezultat počasnega usklajevanja različnih interesov, ki še obstajajo in s tem v zvezi nekaterih še vedno nerazčiščenih pojmovanj značaja našega gospodarskega prostora in politike. Odločili smo se in zapisali v program Zveze komunistov Jugoslavije v naši dosedanji ustavi in v predlogu nove ustave, da predstavlja Jugoslavija enoten gospodarski prostor. Ob vsem tem smo zagotovili polno pravico delovnih organizacij, komun republik in pokrajin, da praktično odločajo v okviru svojih kompetenc o vseh najvažnejših vprašanjih svojega ekonomskega in družbenega življenja. Zato komunisti nikakor ne moremo in ne smemo sprejeti kakršnekoli tendence, ki bi poizkušale narušiti vlogo temeljnih organizacij združenega dela, komun republik in republik v procesu družbene reprodukcije. Ravno tako pa ne smemo sprejeti tendence, ki bi izhajale iz osebnih, skupinskih, egoističnih in nacionalističnih interesov in teženj, škodile naši samoupravni socialistični skupnosti in s tem prav gotovo tudi tistim, ki mislijo, da s takšno politiko koristijo svojem delovnemu kolektivu, komuni ali republik. Zveza komunistov je kot enega od ukrepov za hitrejšo družbeno dogovarjanje, za konkretno in uspešnejšo realizacijo stabilizacijske politike, predvsem pa zaradi snovanja skupnega jugoslovanskega koncepta ekonomskega in družbenega razvoja predlagala, da se ustanovi gospodarski svet SFRJ. Ta svet naj bi s svojo dejavnostjo in ukrepi zagotovil v najkrajšem mogočem času celovit koncept našega prihodnjega gospodarskega razvoja ob sodelovanju vseh republik in pokrajin in z vsklajanjem interesov in potreb naših družbeno-političnih skupnosti (ustanovljen je bil s odlokom Zveznega izvršnega sveta že pred nekaj meseci, pa še vedno ni prišel z delom), vztraja pri tem, da se do X. kongresa sprejme družbeni dogovor o našem gospodarskem razvoju, saj bomo le tako, in to na kongresu moramo storiti, odprli perspektive tudi našemu družbenemu razvoju. Seveda ne gre samo za koncept razvoja Jugoslavije. Gre za koncept razvoja vseh naših gospodarskih in družbeno-političnih subjektov v občinah, republikah in pokrajinah.

Zato ob tej priliki opozarjamo, da je eden od predpogojev za uspešno izdelavo in socialistično samoupravno usmerjenost našega družbenega razvoja uresničevanje ustavnih dopolnil o temeljnih organizacijah združenega dela.

Akcija sprožena z ustavnimi dopolnili še vedno ni končana. Komunisti moramo dojeti, da so temeljne organizacije združenega dela in njihovo resnično funkcioniranje osnovni nosilci uprav-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Radio - telegrafski tečaj

CQ — CQ — CQ, splošni poziv vsem radioamaterjem in tistim, ki to želijo postati.

Radio klub YU3... pri LT Cinkarna obvešča, da bo v novembru pričel z delom tečaj za radioamaterje telegrafiste v klubskih prostorih LT Cinkarne. Tečaj bo brezplačen in bo trajal tri do štiri mesece — dvakrat tedensko. Zato želimo samo resne interesente, ki bodo potem tudi pripravljeni sodelovati na raznih tekmovanjih na naši lastni radiooddajni postaji in pa delati na njej za svoj užitek in hobby. Radiooddajnik je japonske izvedbe in še popolnoma nerabljen. Njegova izhodna moč je 100 Watov, kar nam omogoča zveze na vseh amaterskih področjih po vsem svetu. Najbolj oddaljeni kraji sveta se nam bodo v hipu približali. Kakšno je vreme ta hip v Avstraliji, Rusiji, Angliji nam ne bo nobena skrivnost. Razumeli boste Morsejeve znake, ki jih na vaših radijskih sprejemnikih na kratkih valovih vsak dan slišite. Prislunili bomo tudi vašim željam in v program tečaja vnesli nekatere teme iz elektromehanskih menitev in regulacije, elektronskih računalnikov, tranzistorske tehnike ipd.

Razmislite kaj boste s tem pridobili, in če vas zanima, se javite SIKOŠEK Mirku, tel. 528, merilni obrat.

Prehojena pot ni bila lahka

(Nadaljevanje s 7. strani)

ljanja z dohodkom, ki ga naš delavski razred ustvarja. Resnični samoupravni odnosi v temeljni organizaciji združenega dela pomenijo ustvarjanje takšnih političnih in družbeno-ekonomskih pogojev, ki bodo na eni strani resnično omogočili delavcem, da neposredno in konkretno vplivajo na družbeno reprodukcijo, postanejo subjekt združenega dela in nosilci samoupravnega sporazumevanja z delavci v drugih organizacijah združenega dela in nosilci neposrednega družbenega dogovarjanja. Na drugi strani pa pomenijo ti odnosi onemogočanje tehnokratskih tendenc, nacionalizma in vseh drugih opozicijskih gibanj v naši družbi. Če bo delavec resnično v svoji temeljni organizaciji združenega dela razpolagal s presežkom vrednosti, potem se nam ni treba bati, da bi delavec oziroma delavski razred, ki je po svojem bistvu in zavesti bil in bo internacionalističen, ne znal najti skupnega jezika z delavci v vsej Jugoslaviji.

Resnični samoupravni socialistični odnosi v temeljnih organizacijah združenega dela in njihovo funkcioniranje pa so tudi temeljni predpogoj za vse procese nove integracije, samoupravnega sporazumevanja, družbenega dogovarjanja in planiranja na vseh ravneh — od komune do federacije.

Proti poskusom negiranja vloge in odgovornosti delavskega razreda

Zato moramo ostro zavreči tiste poizkuse, ki v nekaterih debatah o predlogu nove ustave zopet poizkušajo negirati vlogo in odgovornost delavskega razreda za svojo bodočnost, s tem, da vidijo izhod v unitarizmu, ki ga opravičujejo z nekakšnimi imaginarnimi skupnimi interesi delavskega razreda Jugoslavije. Skupni interesi prav gotovo obstajajo, vendar ne takšni, ki bi bili izraženi v centralističnem upravljanju s presežkom vrednosti. Začetek delavskega samoupravljanja je v temeljni organizaciji združenega dela. Brez tukaj razčiščenih odnosov ne moremo pričakovati usklajevanja interesov niti na nivoju občin, republik, še manj pa federacije.

Zveza komunistov vidi v takšnem pojmovanju temeljne organizacije združenega dela tudi osnovno resnične socialistične demokracije. Osnovne celice našega družbenega, ekonomskega in političnega življenja so naše krajevne skupnosti in temeljne organizacije združenega dela. Prav gotovo je res, da so nečisti pa tudi deformirani odnosi v teh osnovnih celicah naše družbe bili velikokrat temeljni vzroki nasprotij, ki smo jim bili priča v zadnjih letih. Pod plaščem samoupravljanja se je čisto razraščala le formalna demokracija, ki je omogočila pojave tehnokratizma, birokratizma, eletništva in malomeščanšćine. Nekateri so mislili, da je že samo odločitev za samoupravljanje jamčila za

resnično skladno usmeritev naše družbe. V stvarnosti pa je zaradi tega prihajalo čestokrat in na mnogih področjih do negiranja pravic naših delovnih ljudi in do poizkusov, da bi jim z demagogijo vsiljevali voljo posameznikov ali ozkih skupin. Do takih pojavov je prihajalo ne samo v politiki in gospodarstvu temveč tudi v kulturi, procesih izobraževanja, pa celo na področju športa, zabave in rekreacije. Na vseh teh področjih smo se srečevali z različnimi aferami, moralnimi deformacijami ali pa celo s kriminalom. Zato, ko danes govorimo in analiziramo preteklo leto, lahko ugotovimo, da smo politično zaostriili boj zoper vse te odklone od našega razvoja, da smo jih razobličili, da pa jih še vedno v vsakdanjem življenju nismo popolnoma izkoreninili. Zato so akcije za resnično funkcioniranje temeljnih organizacij združenega dela, interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti, skupaj z vsemi ostalimi političnimi in drugimi ukrepi, predpogoj za stabilni in hitrejši razvoj naše družbe.

Pri tem velja posebej poudariti, da bodo glavno breme pri uresničevanju ustavnih pravic in dolžnosti delavcev in občanov v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih skupnostih nosilci komunisti. Uspeli pa bodo le če bodo adekvatno organizirali, bili nenehno bitko z nasprotnimi silami in vzpodbujali konkretno razreševanje morebitnih problemov.

Ob vsem tem moramo ponovno poudariti, da je zveza komunistov Jugoslavije kot organizirana politična sila delavskega razreda Jugoslavije tisti faktor, ki s svojo idejno in politično prisotnostjo v vsakdanjem družbenem dogajanju na vseh področjih našega življenja zavestno vpliva na razvoj družbenih odnosov. Vloga Zveze komunistov Jugoslavije je na današnji stopnji razvoja našega samoupravljanja družbe odgovornejša, kot je bila kdaj koli prej. Rast samoupravnega sistema v notranjih in zunanjih pogojih, v katerih se razvija, zahteva nenehno prisotnost organiziranega odreda delavskega razreda, ki mora biti idejno in politično sposoben, da v vsakdanjem boju presega konfliktne interese, ki se v naši družbi pojavljajo, ki zavestno usmerjajo naš razvoj k realizaciji zgodovinskih interesov delavskega razreda, in ki je sposoben predvidevati in odkrivati tisto, kar bo v bodočnosti za naš delavski razred in delovne ljudi resnično koristno, in odlanjati tisto, kar o vira in škodi.

Razgalili smo slabosti, zaostriili odgovornost

Zveza komunistov Jugoslavije je v zadnjih dveh letih dokazala svojo življenjsko povezanost z delavskim razredom. Čeprav so mnoga nasprotja s katerimi se je sama borila nastajali tudi znotraj nje in čeprav so bili nosilci nekaterih nesocialističnih pojavov tudi v zvezi komunistov, je kot celota ponovno pokazala in potrdila svojo sposobnost in vlogo osnovnega kohezijskega dejavnika v naši družbi. V teh

spopadih so mnogi odpadli. Toda samo tako je bilo mogoče, da smo iz vseh teh političnih nasprotij izšli kot zmagovalci, močnejši kot smo bili prej. S svojo kritičnostjo do sebe in do dogajanj v lastnih vrstah nismo škodili svojemu ugledu in zaupanju, ki ga delovne množice gojijo do Zveze komunistov. Nasprotno, s tem, da smo odkrito razgalili svoje slabosti in zaostriili odgovornost v lastnih vrstah smo pokazali komunistično odločnost v boju za interese delavskega razreda in s tem poglobili zaupanje do naše organizacije, ki pa bi blo prej ali slej ogroženo, če bi dovolili, da bi se v Zvezi komunistov krepili odnosi, ki so v nasprotju z njo samo, z njenim programom in statutom.

Ni naključje, da smo v pismu napisali, da delavski razred in ostali delovni ljudje ocenjujejo aktivnost komunistov in njihovo

organizacijo ne po deklaracijah, temveč po stvarnem političnem in družbenem ponašanju v praksi in po rezultatih njihove akcije. Zato tudi danes pred komunisti in vsemi socialističnimi silami v naši družbi še vedno stoji osnovna naloga konkretnega dela v družbenih okoljih, v katerih živijo, njihove osebne odgovornosti, ne samo za splošen socialistični razvoj, temveč odgovornost za reševanje vseh tistih političnih, ekonomskih, socialnih situacij, ki iščejo našega delovnega človeka. Jasno je da gre predvsem za to, da komunisti s svojo neposredno angažiranostjo izražajo v vseh samoupravnih strukturah, v socialistični zvezi, v sindikatih, v mladinskih organizacijah, v vseh drugih družbenih organizacijah, da postanejo gibanja sila našega celotnega sistema. Čeprav nas je več kot milijon, sami brez tesne in življenjske povezanosti z delovnimi množicami v naši družbi ne bi bili sposobni niti ne bi zmogli ustvariti takšnega zgodovinskega preobrata, kot je graditev samoupravne socialistične družbe. In končno, naš cilj je ravno v angažiranju vseh družbenih sil za socializem, za samoupravljanje, v čemer je bistvo in kar predstavlja vsebino samoupravne socialistične demokracije.

Vodilno vlogo Zveze komunistov v naši družbi pojmujemo danes kot organizirano idejno in politično dejavnost, ki izhaja iz njenega programa, pogojev v katerih delujemo in boja za uresničitev te linije, učinkovitost te njene akcije in odgovornost vseh, ki v njej sodelujejo. Biti danes član Zveze komunistov pomeni ne samo sprejeti marksistični pogled v svet, temveč biti pripravljen za resnično delo v razvoju samoupravnih odnosov v naši družbi se spoprijemati odkrito in pošteno, z neuklonljivo borbenostjo, doslednostjo in odgovornostjo z vsemi težavami, ki pri tem razvoju nastajajo. Tu se lik člana Zveze komunistov v ničemer ne razlikuje od lika komunista, kakršnega je rodila naša revolucija v svoji oboroženi fazi. Pri tem moramo opozoriti ponovno dejstvo, da je v Zvezi komunistov še vedno premalo delavcev. Krepitev prisotnosti neposrednih proizvajalcev — delavcev v Zvezi komunistov ni geslo. Naspro-

Delovni kolektiv Cinkarne je s slovesnega zborovanja ob stoti obletnici podjetja poslal predsedniku Josipu Brozu — Titu naslednjo brzojavko, ki jo je prebral naš sodelavec tovariš Ivo Ramšak:

DRAGI TOVARIŠ TITO

Z množičnega zborovanja ob počastitvi 100. obletnice dela Cinkarne, metalurško kemične industrije v Celju, Vam pošiljamo iskrene tovariške pozdrave.

Počastitev 100. obletnice tega velikega podjetja je presegla okvir delovnega kolektiva in prerasla v manifestacijo delavcev celjskih delovnih organizacij, predstavnikov kulturnoprosvetnih ustanov, predstavnikov JLA in ostalih občanov Celja ter njegove okolice. Ob tej svečani priliki so ponovno manifestirali trdna odločnost delovnih ljudi, da bomo dosledno in vztrajno uresničevali cilje naše jugoslovanske socialistične samoupravne družbe, katerih velik nosilec ste Vi, tovariš Tito.

Naj Vam ob tej priliki zagotovimo našo enotno in odločno podporo pri uresničevanju politike Zveze komunistov Jugoslavije in načel nove ustave, saj se v celoti zavedamo, da je takšna usmeritev edino sprejemljiva za našo socialistično samoupravno družbo.

Iskreno želimo, da še dolgo let vodite Zvezo komunistov Jugoslavije ter stojite na čelu naše Socialistične Federativne Republike Jugoslavije.

V Celju, dne 6. 10. 1973

Udeleženci slavnostnega zborovanja

tno, ima svoj globok idejno-politični smisel. Delavska večina v Zvezi komunistov bo realna osnova njene razredne usmeritve, njene idejne enotnosti in jamstvo uspešnega boja zoper oportunistem, kompromise, birokracijo in druge pojave, s katerimi smo imeli opraviti v zadnjem času in do katerih naša partija tudi danes ni imuna. Vsi smo sprejeli smernico za hitrejšo sprejemanje delavcev v Zvezo komunistov Jugoslavije, vendar, čeprav smo v lanskem in letošnjem letu dosegli dobre rezultate, ne smemo in ne moremo biti zadovoljni. Zato pred vsemi organizacijami Zveze komunistov ostaja odprta naloga nadaljnjega sprejemanja novih članov iz vrst delavcev. Seveda pa bomo to dosegli le takrat ko bodo delavci prepričani ne samo v naprednost stališč in politike Zveze komunistov, temveč ko bodo prepričani, da jih Zveza komunistov, njene osnovne organizacije, vodstveni organi tudi resnično potrebujejo, in da

gledu popolnoma jasna! So smerekaz za akcijo in še večjo mobilizacijo v vsaki organizaciji in slehernem družbenem okolju.

Omenil sem le nekatere značilnosti naše politične situacije in našega boja za napredek. Mislim, da lahko ugotovim, da smo brez ozira na težave slabosti, deviacije, ki smo jim bili priča in ki so še v našem življenju lahko ponosni na prehojeno pot. Tako kot je vaš delovni kolektiv lahko ponosen, da je ustvaril to, kar danes ima, in da lahko z zaupanjem zre v bodočnost, prav tako si upam trditi, da lahko vsi delovni ljudje Jugoslavije z velikim optimizmom krenejo v še lepšo prihodnost socialistične samoupravne družbe.

Ustava zgodovinski revolucionarni akt.

Mi smo v zadnjih dveh letih ne samo politično razčistili z opozicijskimi gibanji v naši družbi temveč smo v teh dveh letih, ki so jih nekateri pred-

in na svetu. Če smo v zadnjih letih priče popuščanja napetosti v svetu in če sporazumevanje med državami z različno družbeno ureditvijo postaja ena od značilnosti sodobnih političnih gibanj na mednarodni sceni, potem prav gotovo trdimo, da je vsem tem pozitivnim procesom doprinesla svoj delež tudi socialistična Jugoslavija s svojo politiko miru, aktivne koeksistence, s svojim bojem za enakopravne odnose za spoštovanje suverenosti, za ekonomski razvoj svobodo in neodvisnost. Vendar pa ne smemo pozabiti na dejstvo, da v svetu obstajajo še vedno odprta vojna žarišča, da je pritisk imperializma in neokolonizalizma še vedno prisoten v Afriki, Aziji, Latinski Ameriki in da nekateri koeksistenco pojmujejo samo kot koeksistenco med velikim, da pa se direktno vmešavajo v notranje zadeve drugih, zlasti srednjih in malih držav, o čemer najbolje priča zločin storjen pred kratkim v Čilu. Tu ne smemo pozabiti, da so nekaterim krogom v svetu vsi ti procesi trn v peti, in da najbolj reakcionarne in konzervativne politične sile skušajo tak razvoj zavreti.

Vojna v Vietnamu, formalno končana s pariškim sporazumom praktično še vedno traja. Situacija v Kambodji, Laosu, Mozambiku, Angoli, Gvineji se ni spremenila. Krizi na Bliznjem vzhodu še vedno ni konca, in izraelska agresija je ne samo ostala nekaznovana, temveč dobiva vedno nove oblike. Oživljanje neofašističnih pojavov v nekaterih deželah priča o tem, da tudi ta najbolj mračna ideja v zgodovini človeštva ni dokončno mrtva. Kako naj razložimo razstrelitev spomenika, ki simbolizira boj partizanov z enotami SS v Podbrežju na Koroškem? To je delo fašističnih elementov, ki ne delajo samo zoper slovenske narodnostne manjšine na Koroškem, ki ne zastrupljajo samo sosedske odnose med Jugoslavijo in Avstrijo, temveč istočasno pritiskajo na demokratske sile v Avstriji in s tem ustvarjajo plodna tla za oživljanje fašističnih in rasističnih idej. Skrajni čas je, da avstrijska vlada in vse demokratske sile v tej državi dojemajo, da od nacionalne nestrpljivosti, šovinistične gonje proti Slovincem, razstreljevanja spomenikov, blatenja slovenskih imen do napada nanje same ni daleč.

Jugoslavija zahteva uresničenje pravic manjšin

Jugoslavija se bo v skladu s svojo politiko zavzela, da se uveljavi Državna pogodba, ki jo je Avstrija podpisala in s katero je nase prevzela obveznosti, ki jih je dolžna tudi izpolniti. Jugoslavija ni imela, nima in ne bo imela nobenih teritorialnih pretenzij, opravičeno pa se bo in se mora zavzeti za pravice svojih narodnostnih manjšin v drugih državah, pa tudi v Avstriji. Zahtevamo, da našim nacionalnim manjšinam priznajo tiste pravice, ki jih imajo nacionalne manjšine v misli, da bo marksistična misel vseh civiliziranih državah.

Ce danes čilska vojaška hunta iztrebila z zažiganjem marksističnih knjig, z zapiranjem in zločinskim pobijanjem marksistov,

ali z drugimi besedami, poštenih delavcev, kmetov in intelektualcev, ki so svoji zemlji, svojemu narodu hoteli dobro, potem je to prav gotovo velika zgodovinska zmota. Napredka ni mogoče ustaviti z ognjenimi grmadami, z ubijanjem, zapiranjem in nasiljem. To so v zgodovini poizkušali že mnogi, toda uspelo do danes ni nikomur. Socializma kot ideje progressa, neodvisnosti, nacionalne svobode, gospodarskega razvoja in miru, socializma kot ideje enakosti med ljudmi, socializma kot družbe, v kateri delavski razred sam odloča o svojem življenju, o svoji bodočnosti, ni mogoče zaustaviti.

Proti pritisku in imperialističnim zarotam

Vsa napredna svetovna javnost je ogorčena nad najnovejšim brutalnim početjem mednarodne reakcije. Četrta konferenca neuvrčenih v Alžiru pa je še posebej in najodločneje obsodila pritisk, vmešavanja v notranje zadeve suverenih držav, agresijo in tujo okupacijo, kolonialistično nasilje, neokolonialistične in imperialistične zarote proti politični in ekonomski varnosti ter neodvisnosti neuvrčenih in drugih dežel.

Jugoslovanski komunisti, naš delavski razred in vsi naši delovni ljudje so lahko ponosni na prispevek, ki ga dajemo temu boju.

Kolikor bo naša idejno-politična enotnost večja, toliko bo trdnjša naša jugoslovanska samoupravna socialistična skupnost in toliko bo močnejši, trdnjši in varnejši tudi naš zunanji politični položaj in s tem večji naš prispevek miru, razvoju in socializmu. (Delo)

Po proslavi so se gostje udeležili tovariškega srečanja, ki ga je naš kolektiv priredil na Gričku

njihov glas, njihovo hotenje in zahteve prihajajo do izraza v Zvezi komunistov in v družbi. Delavec noče sedeti v osnovni organizaciji, v partijskem forumu ali katerem koli drugem forumu samo zato, da bi z njegovo prisotnostjo pokrival stališča, politiko in ukrepe, ki nastajajo izven delovnih množic in mimo interesa delavskega razreda. Zato moramo znotraj Zveze komunistov ustvariti take odnose, ki bodo omogočili, da bodo ustvarjalnost in zahteve naše osnovne organizacije in baze dobili svoj pravi značaj in da bodo le-te predstavljale osnovne silnice kreiranja naše politike na vseh področjih družbenega življenja.

Smo sredi priprav na X. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. V predlogu izhodišč za kongresna stališča in sklepe smo podali celoviten pregled karakterja družbe, ki jo gradimo. Odgovarjamo na mnoga nerešena vprašanja družbeno ekonomskega in političnega razvoja in obenem postavljamo nove naloge pred družbo in Zvezo komunistov Jugoslavije. Uresničenje vseh teh nalog in uresničanje vseh napredkov sta odvisna od tega, kako uspešno bomo razvijali samoupravne odnose. Stališča v izhodiščih so v tem po-

vsem v inozemstvu pa tudi doma označevali kot obdobje največje politične krize v Jugoslaviji, uspeli, da storimo velik korak naprej v razvoju našega gospodarskega in družbeno-političnega sistema.

Pred nami je sprejetje nove ustave Jugoslavije, v kateri, prvič v zgodovini človeštva snujemo družbenopolitični sistem v katerem bo delovni človek resnično neposredno sodeloval pri odločanju o vseh sferah svojega življenja. Ta zgodovinski revolucionarni akt, o katerem je bilo v zadnjem času veliko pisane in govorjenega, ne prispeva samo razvoju naše socialistične družbe, temveč ima, brez dvoma izredni mednarodni pomen. Ustvarjalni napor delavskega razreda, in delovnih ljudi Jugoslavije, naši dosežki pri razvijanju samoupravne socialistične demokracije, demokratski enakopravni odnosi v naši večnacionalni skupnosti so postali svetli primer v mednarodni politični javnosti. Jugoslavija in Tito danes v vsem svetu simbolizirata mir, demokracijo, resničnost humanost in napredek. Mednarodni položaj Jugoslavije je zato trden in Jugoslavija predstavlja pomemben dejavnik boja za napredek ne samo na Balkanu, temveč tudi v Evropi

Tudi letos telovadnica

Vsak četrtek v tednu imate na razpolago telovadnico od 18. — 20. ure v osnovni šoli na Polulah.

V njej se lahko rekreirate na vseh orodjih, v igranju odbojke, košarke in v namiznem tenisu. Na razpolago so garderobe, topla voda ter vsi rekviziti.

Vstop samo v copatih!

Vadbe bodo po organiziranem programu s katerim boste vsi pravočasno seznanjeni in ga boste lahko prebrali v omaricah za športno rekreacijo. Z rekreacijo v telovadnici pričnemo dne 8. novembra 1973 in potem vsak naslednji četrtek.

V primeru slabe udeležbe pa bomo telovadnico odpovedali. Zato se udeležite rekreacije v čim večjem številu!

Komisija za šport in rekreacijo

Porast bolniškega staleža

V zadnjih mesecih beležimo močno povečan bolniški stalež in s tem v zvezi večji izpad delovnih dni. Ta pojav vzbuja pozornost, saj narašča bolniški stalež v mesecih, ki v preteklosti niso predstavljali kritičnih obdobja za večje število obolenj. Razen tega pa v teh mesecih ni bila zabeležena kaka epidemija oziroma razmah kakšne nalezljive bolezni.

V zadnjih treh mesecih je bil izpad delovnih dni zaradi bolniškega staleža v odstotkih naslednji:	Mesec	1972 leto	1973 Leto
	Junij	5,26	5,13
	Julij	4,64	5,93
	Avgust	4,56	6,28

Priznanje dolgoletnim in zaslužnim članom

(Nadaljevanje s 5. strani)

vseh družbeno političnih in samoupravnih subjektov, brez hujših notranjih pretresov prebrodil kritično obdobje, tako da je ob stoletnici obstoja podjetja, njegova perspektiva že svetlejša.

Enotnost, ki je bila v tem obdobju izkazana je brez dvoma dokaz poglobljene samoupravne zavesti, ter je potrditev tega, da so člani naše delovne organizacije čutili, da je to podjetje njihovo. Iz tega izhaja tudi potreba, da se samoupravljanje še hitreje razvija v to smer, da bo delavec lahko čim bolj neposredno odločal o rezultatih svojega dela.

Zahteva po decentralizaciji odločanja pri nas ni nova, pojavila se je kmalu za tem, ko so začeli delovati prvi delavski sveti. Že leta 1961 je kolektiv poleg centralnega delavskega sveta in

upravnega odbora izvolil še sedem delavskih svetov, ki so delovali v delovnih enotah. Ti delavski sveti so imenovali tudi svoje izvršilne organe, to je upravne odbore. S spremembami v organizaciji podjetja se je pozneje spremenilo število delovnih enot in s tem tudi njihovih delavskih svetov, ki pa niso več imeli svojih izvršilnih organov.

Pristojnosti, ki so bile prenešene na te delavske svete so bile premajhne, da bi se samoupravno odločanje v poslovnih enotah lahko resnično razgibalo. Čeprav je dal razvoj samoupravljanja v tem času vidne rezultate, ne smemo biti zadovoljni s stopnjo, do katere smo prispeli. Ne moremo se več zadovoljiti z intenzivnim delom poslovnega odbora, z odločanjem pretežno na sejah centralnega delavskega sveta, ki so v takem primeru pogoste, dnev-

Za mesec september še nimamo točnih podatkov, po oceni pa bo izpad delovnih dni presegal 6%. V absolutnih številkah je bilo dnevno odsotnih zaradi bolniškega staleža povprečno 86 delavcev. Navedeni podatki so zaskrbljujoči, zlasti še če jih primerjamo z načrtovanim bolniškim staležem za leto 1973 v okviru stabilizacijskih prizadevanj na področju zdravstvenega varstva. Komunalni zavod za social-

no zavarovanje Celje nam je v mesecu juniju posredoval okrožnico v kateri navaja, da v letu 1973 bolniški stalež do 30 in nad 30 dni skupaj naj ne bi presegal 4%. Do tega odstotka bi bila uspešna stabilizacijska prizadevanja.

Menim, da je na porast bolniškega staleža vplivalo več razlogov. Pomemben med njimi je nedvomno ta, da obratna ambulanta Cinkarne že dalj časa nima stalnega zdravnika. V teh mesecih so ordinirali le prehodni zdravniki, vsak po eden teden. Tako delo je predstavljalo za zdravnike veliko obremenitev in zato se niso imeli možnosti poglobljati v ocenjevanje posameznih primerov. To stanje so izkoristili tudi zavarovanci in navlčili v ambulantno. V teh mesecih je bilo namreč tudi več domačih (kmečkih in gradbenih) opravil. Nekaterim »bolnikom« je tako bolniški stalež služil za urejanje teh zadev.

ni redi pa so preobremenjeni z manj pomembnimi vprašanji. Prav tako ni več sprejemljivo, da bi se dejavnost decentraliziranih samoupravnih organov omejila le pretežno na razpravljanje in predlaganje, odločanje pa bi bilo prepuščeno pretežno centralnim organom upravljanja.

To nas je vodilo, da smo začeli spreminjati dosedanje stanje in danes že beležimo pozitivne samoupravne dejavnosti in večje samoiniciativnosti znotraj poslovnih enot. Naš centralni delavski svet, ki je sedaj izvoljen po delegatskem sistemu postaja tisti organ, ki skrbi za skladen razvoj podjetja, večja pa se vloga in odgovornost delavskih svetov po poslovnih enotah.

Nova ustava, ki daje močan poudarek krepitvi vseh samoupravnih funkcij, krepitvi vloge in mesta neposrednih proizvajalcev, nam zagotavlja hitrejšo decentralizacijo odločanja o vseh bistvenih vprašanjih.

Realizacija novih ustavnih dopolnil, ki je sedaj pred nami, ko potekajo intenzivne priprave za prehod na temeljne organizacijske združenega dela za katere so osnova naše sedanje poslovne enote, je pomembna naloga, ki se je moramo vsi zavedati in jo temeljito in zavzeto opraviti.

Prepričana sem, da bo do sedaj izkazana in velikokrat preizkušena enotnost, poštenost in solidarnost delovnega kolektiva, ob nadaljni aktivni vlogi družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov na vseh nivojih največje zagotovilo za nadaljnjo prosperiteto podjetja in vseh delovnih ljudi v njem.

ALI VESTE

Ali veste, da Zgodovinski arhiv v Celju opravlja službo varstva arhivskega gradiva za 14 občin širše celjske regije in da je že skoraj od vseh prevzel njihovo gradivo do vključno leta 1961, ki ga je mogoče v arhivu tudi uporabljati?

Ali že veste, da so v Frankolovem ustanovili nov moški pevski zbor? Tako so prav pevci dali pobudo za sklic obnega zbora PD »Anton Bezenšek« in s tem znova oživilo prosvetno dejavnost v svojem kraju. Okrepite njihove vrste in se prijavite!

Zaradi take domneve smo se odločili poostriži kontrolo bolnikov na domu. Kontrolor bolnikov — sodelavec kadrovskega sektorja je obiskal 22 oseb, ki so bile v bolniškem staležu in v 6 primerih ugotovil, da se bolniki niso ravnali po navodilih zdravnika. Obiskal je namreč le tiste bolnike, katerim zdravnik predpiše mirovanje ali ležanje. Bolniki so opravljali domača opravila, nekateri pa so celo odpotovali v drug kraj. Razumljivo je, da v vseh teh primerih bolnikom ne bo izplačano nadomestilo osebnega dohodka za tiste dneve, ko se niso ravnali po navodilu zdravnika. Za tak ukrep nas pooblašča pozitivni predpisi o zdravstvenem zavarovanju.

Pred kratkim je nastopil delo v ambulanti novi stalni zdravnik in menim, da bo v kratkem vsaj del nakopičene problematike na tem področju odpravljen.

Janez KAPUN

Praktični nasveti

- Predmeti iz biserovine se bodo bolj lesketali, če jih bomo zdrgnili z naoljeno krpicco.
- Bakrene in cinkaste predmete očistimo z nekaj kapljami močne kave.
- Sol očisti madeže na porcelanu in bakrenih predmetih.
- Prstne odtise na svetlih vratih očistimo s kolobanji krompirja.
- Tudi temne in zarjavele nože očistimo z razrezanim krompirjem.
- Roke bodo nežnejše in bolj bele, če jih boste enkrat na teden oprali v dobro nasoljeni vodi.
- Temne usnjene rokavice boste takole razširili: zavijte jih v vlažno brisačo in pustite eno uro. Nato jih natakните, previdno slecite in jih pustite, da se posušijo.

Kako smo poslovali

(Nadaljevanje s 3. strani)

lega cinkonosnega materiala v znesku dinarjev 1.071.580.

V obratu Ljubija sta največji negativni postavki podražitev embalaže in cinkovega prahu.

V grafiki je prišlo do podražitev v glavnem zaradi revaloracije nemške marke.

PREGLED NEKATERIH STROŠKOV V PORABLJENIH SREDSTVIH

75 % = 100

Vrsta stroškov	Plan za leto 1973	Vkalkulirano jan.-sept. 1973	Doseganje plana v %
Kilometrine	305.980	110.911	36,24
Potni stroški v državi	215.740	248.459	115,16
Potni stroški v tujini	161.990	97.616	60,26
Dnevnice v državi	707.070	315.093	44,56
Dnevnice v tujini	151.970	109.964	72,35
Stroški reklam. prop.	1.180.636	829.837	70,28
Izdatki za reprezentanco	282.260	138.582	49,09
Stroški sejmov in razstav	522.450	291.740	55,84
S k u p a j :	3.528.096	2.142.202	60,71

Zgoraj navedeni stroški, ki predstavljajo del porabljenih sredstev, v celoti niso rastli bolj od planiranih in ne hitreje od realizacije. Močno so porastli potni stroški v državi zaradi podražitev in večjega števila trgovskih zastopnikov, kakor je bilo planirano.

Izredni izdatki

Leti so porastli bolj, kot pa je bilo to s planom predvideno, zaradi: vkalkuliranja škode po plinih iz preteklih let, vkalkuliranja prispevka za melioracijski sistem za dve leti, večjega zneska skontov od planiranega in povečanja tečajnih razlik za devizne kredite iz naslova revaloracij.

OB STOTI OBLETNICI CINKARNE

(Nadaljevanje)

Posamezno rešeto je bilo sestavljeno iz 12 rešetnic, celotni trak torej iz $18 \times 12 = 216$ rešetnic. Kapaciteta traku je bila pri predelavi prepražene rude, ki je imela 4 — 5% totalnega žvepla, 25 ton mrtvo pražene in aglomerirane rude z 1,20% celotnega žvepla v 8 urah, to je 1 t/rešeto/h. Kot ekshaustor se je uporabljal ekshaustor, ki ga je dobavila tvrdka Kühnle & Kopp & Kausch, Nemčija. S tem ekshaustorjem se je dosegel podtlak 400 mm v. s. Pogonski motor je imel 71 KM.

Naprava je bila zgrajena v letu 1930. Bila je sorazmerno poceni, pri obratovanju je dala dober aglomerat za topilnico, pač pa je zahtevala mnogo delovne sile, ki je morala opraviti izredno fizično težka dela.

Že prej v letu 1926 so bile zgrajene muflone grebilne peči za praženje cinkove rude. Peči niso bile mehanizirane in se je morala ruda iz zgornje v spodnjo etažo grebati ročno z grebljico.

V letu 1930 je bila tudi zgrajena še tovarna cinkovega belila, ki je začela obratovati 1. julija 1930. Naprava je obsegala: retor-

tno plameno peč z S. M. generatorji s 7 retortami, temperisko peč za 4 retorte, dve kondenzacijski komori $10 \times 4 \times 4$ m, filter: Intensivfilter A. G. Barnsen, 1,5 KM, ekshaustor, maks. 250 v. s., vejalnik (Sichter): Plath & Co., Kirchen an der Sieg, mešalnik — zgoščevalec, čistilec za generatorski plin, kot dodatek v retorte, ki je bil zaradi preobilice S v plinu izločen in se je zgradil plinski generator na lesno oglje.

Naprava je 15. maja 1931 zaradi požara delno pogorela, vendar je bila v najkrajšem času popravljena in usposobljena za ponovno obratovanje.

V letih 1930 do 1938 so pričeli rekonstruirati stare cinkove destilacijske peči sistema »Welz«, ki so dale razmeroma malo produkcijo. Zgrajene so bile nove 3-etažne peči. Konstrukcija teh peči je bila domača in so predstavljale modificirano peč Tanier. Peči so imele 204 retorte v treh etažah in so dale 3 do 4 krat večjo produkcijo od starih peči.

V letih 1936 do 1941 so se lotili tudi modernizacije pražilnice. V letu 1936 je bila zgrajena 7-etažna mehanska Spirlet peč. Imela je tri fiksne — stabilne in 4 vrteče se etaže. Premier peči je bil 3910 mm, njena kapaciteta je bila okoli 13.500 kg cinkovega koncentrata na dan. Peč je začela z obratovanjem dne 7. januarja 1937.

Istovrstno so pričeli graditi 2 mehanski pražilni peči, sistema NB (neue Bauart), ki jih je dobavila firma Löhle G. m. b. H., iz Nemčije. Gradili sta se ena za drugo. Peč je imela 7 stabilnih etaž ter 5200 mm polnega in

4700 mm svetlega premera. Pražilna površina vseh etaž je bila 115 m², njena kapaciteta pa 15.000 kg surovega cinkovega koncentrata na dan.

V valjarni je bil v letih 1936/37 zgrajen nov obrat za cinkografske plošče. V njem so se cinkove plošče brusile in polirale oziroma z obdelavo s kremenčevim peskom napravile motne. Te plošče se kot avtotipijske in otisne plošče uporabljajo v grafični industriji. Kot je bilo omenjeno že v začetku tega poglavja, se je specialno za izdelavo »teh« surovih plošč v letih 1938/39 postavila posebna valjarna proga.

V keramičnem oddelku so šamotne retorte sprva izdelovali ročno. Za drobljenje so uporabljali paličast mlin. Leta 1908 je bila pri znani nemški firmi Mehler & Co., Aachen, nabavljena retortna stiskalnica vključno s hidravličnimi črpalkami, gnetilcem in tolkačem za retortno zmes. Ta je bil v letu 1932 zamenjan v vertikalnim gnetilcem. Leta 1940 se je ob stiskalnici vgradil še intenzivni mešalnik »Eirich«. Sušenje sveže izdelanih retort je trajalo 3 — 4 mesece. Leta 1933 je firma Bang & Meunier propagirala hitro, intenzivno sušenje s kroženjem vlažnega zraka. Po tem postopku je bilo mogoče retorte popolnoma posušiti v 14 dneh. Tudi Cinkarna je v letu 1934 preuredila svoje sušilnice na ta sistem z nabavo ustrezne aparature.

Skoraj še bolj intenziven kot v sami Cinkarni je bil razvoj v sosednji »Metalni a. d.«, ki je leta 1934 nastala iz »Pražarne in kemične d. d.«, Celje. Novi akcionarji tega podjetja so najprej vse naprave, kot na primer tovarno žveplene kisline po kornem postopku, demontirali in nato takoj začeli s postopno gradnjo obratov za kemične proizvode, ki so jih takrat skoraj 100% uvažali iz inozemstva.

Tako je bila kot prva po načrtih holandskega strokovnjaka dr. ing. Hirschel-a zgrajena tovarna litopona. Njena kapaciteta je bila 60 — 75 t 30%-nega litopona na mesec. Proizvodnja je začela 21. februarja 1935. V istem letu je bila po načrtih ing. Turka iz Berlina tudi dograjena tovarna za svinčeno glajenko in minij.

Nato je bila v letih 1936/37 zgrajena tovarna modre galice in v letu 1937 po navodilih dr. ing. Glasera še tovarna kromovega galuna, $\text{Cr}_2(\text{SO}_4)_3 \cdot \text{K}_2\text{SO}_4 \cdot 24 \text{H}_2\text{O}$.

Tovarna ultramarina je bila zgrajena leta 1939 po napotkih ing. Schmidta in v istem letu je bila tudi zgrajena tovarna natrijevega hidrosulfita in rongalita, ki se v glavnem rabijo v barvarstvu in tiskarstvu v tekstilni industriji. Ta tovarna je bila zgrajena po načrtih in navodilu ing. Nassallya.

Med drugo svetovno vojno, ko so Nemci obe tovarni zdru-

žili, ni bilo nobenih pomembnejših investicij. Naprave so do skrajnosti izkoriščali in žal premalo in površno vzdrževali. Tako so na primer na pražilnih napravah pražili cinkov koncentrat iz Nötscha na Koroškem, ki je vseboval do 0,70% fluora. Pražilne pline so, brez predhodne odstanitve fluora iz njih, uporabljali za produkcijo žveplene kisline. Seveda se je pri takem obratovanju z leti naprava praktično uničila. Fluorovodikova kislina je razžirala polnitev, obzidke in svinčeni plašč stolpov.

Ko so bile po vojni glavne pomanjkljivosti odstranjene, se je začela intenzivna produkcija na vseh napravah. Prvenstveno se je želelo, da se čim bolj in čim hitreje poveča produkcija surovega cinka in praha. Z največjo naglico so se zidale nove cinkove destilacijske peči in kmalu, v nekaj letih, je v topilnici že obratovalo 10 peči. Za alimentacijo teh peči smo rabili vedno več cinkovega praženca — aglomerata in tako smo nujno povečali pražilne naprave in to za predpraženje in za aglomeracijsko praženje. Do začetka leta 1941 sta bili zgrajeni dve 7-etažni pražilni peči sistema NB. Po vojni smo postopoma dogradili še tri take peči, tako da smo jih skupaj imeli pet. Seveda smo morali istočasno povečati mrtvo pražarno z dograditvijo novih aglomeracijskih trakov. Tako smo do leta 1950 dogradili še drugi trak in nato do leta 1960 še tretjega. S povečanjem pražilnih kapacitet smo bili prisiljeni spuščati vedno več pražilnih plinov v atmosfero, ker je bila dotedanja naprava za H_2SO_4 v izredno slabem stanju in tudi ni imela zadostne kapacitete. V letu 1953 smo se odločili za gradnjo nove naprave za H_2SO_4 in to ponovno za stolpno napravo za 600 Bé kislino po sistemu Petersen. Obstoječa Oplova naprava je imela nominalno kapaciteto 12 t 600 Bé $\text{H}_2\text{SO}_4/24$ ur, nova naprava pa naj bi imela 60 t 600 Bé $\text{H}_2\text{SO}_4/24$ ur. V marcu istega leta smo s firmo »Petersen« podpisali pogodbo za engineering in še isto leto smo začeli z gradnjo naprave. Dne 17. aprila 1953 je bila podpisana pogodba za gradbenim podjetjem »Beton« Celje, ki je po načrtih Petersena in Projektivnega biroja iz Maribora, zgradilo temelje, betonske stolpe ter zgradbo za elektrofilter. Zaradi izredno težavnega fundiranja temeljev se je delo zavleklo za preko 2 meseca. Cela zgradba žveplene kisline počiva na 15-tih betonskih vodnjakih, globokih 9 m. Po 16-mesečnem pridnem in vztrajnem delu je bila celotna naprava z elektrofiltrami in drugimi vzporednimi napravami dograjena in prve dni septembra 1954 smo pričeli s poizkusnim obratovanjem.

Razvoj v metalurgiji cinka je v letih 1938 do 1950 nekako po-

čival in šele novi konkurenčni postopki so dali tudi klasičnemu pirotehničnemu postopku zopet nove impulze. Posebno se je to pokazalo leta 1952, ko se je končno posrečilo industrijsko pridobivanje cinka v visoki peči. V tem letu je dala angleška firma »Imperial Smelting Corporation« v obrat prvo visoko peč za cink, ki je istočasno pridobivala tudi svinec. Verjetno je dala ravno ta iznajdba nove vzpodbude za izboljšanje in pocenitev pridobivanja cinka v ležečih retortah. Pridobivanje cinka po tem starem načinu zahteva izredno fizično močno posadko in vestno delovno silo. Z vestnim in skrbnim delom je namreč mogoče v veliki meri izboljšati izkoristek celo za 5%, kar pa je bistveno za rentabilnost tega postopka. Pri tem postopku so razmeroma majhne enote, nasprotno pa je pri visoki peči za cink in svinec mogoče v 24 urah pridobiti iz ene peči od 200 — 250 t cinka in svinca.

V borbi za čim boljši izkoristek je tudi nam v letu 1957 uspelo podaljšati življenjsko dobo retort od 11 dni na 30 do 35 dni. Z začetkom obratovanja Thedepeči v letu 1959 je uspelo povečati kapacitete destilacijskih peči. Z uvedbo elektromagnetne separacije v letu 1964 je bilo mogoče znižati porabo reducenta na 1 t cinka od 840 kg na 550 kg. Uvedene so bile večje retorte in namesto 5 trietažnih peči, je bilo zgrajenih 6 štirietažnih peči, vsaka z 256 retortami. S tem je bilo povečano število retort v pečeh od prej maksimalno 2040 na 2760. Seveda se je s tem ustrezno povečala tudi proizvod-

nja. Pri štirietažnih pečeh smo nadalje uvedli tudi mehansko šaržiranje in dešaržiranje retort ter tako topilničanjem v veliki meri olajšali najtežje delo. Po uspešnih poizkusih so bili na dveh pečeh postavljeni veliki kondenzatorji, kjer je en kondenzator nadomestil 64 predležev. Reduktivnost aglomerata oziroma vsipka smo izboljšali z uvedbo aglomerata, ki je bil pred izpraženjem v fluosolidnem reaktorju peletiran.

Žal vsi ti naporji in izboljšave niso obrodile zaželenega uspeha, ker so bile zaradi pomanjkanja domačih cinkovih koncentratov težave pri nabavi iz inozemstva. V naši državi se je metalurška proizvodnja mnogo hitreje razvijala kot rudarska in v drugi polovici 60-ih let že ni bila v stanju zadostiti potrebam metalurgije. Se po drugi svetovni vojni je bila Cinkarna edini proizvajalec cinka v Jugoslaviji. Nato je bila v letih 1953 — 1955 zgrajena elektroliza cinka v Šabcu in pred nekaj leti tudi v Zvečanu.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Športno rekreacijska srečanja ob 100-letnici

Komisija za šport in rekreacijo je za 100. jubilej podjetja izdelala poseben program srečanja cinkarnarjev tako, da bi tudi na tem področju kar najlepše proslavili naš praznik. Kot prvo smo organizirali pohod 100 cinkarnarjev na Triglav, nato odbojgarski turnir med poslovnimi enotami, za tem kolesarjenje okoli Celja, pohod na 6 km in rekreacijsko popoldne na Gričku, veliki šahovski brzotur-nir in za zaključek še poslastica za ljubitelje nogometa, tekmo med DEBELIMI in SUHIMI cinkar-narji ter kot glavno tekmo ŽNK Kladivar in NK Maribor.

100 cinkarnarjev na Triglavu

Na občnem zboru Planinske sekcije Cinkarne, ki je bil le-tos februarja, si je le-ta posta-vila nalogo, da v čast stoletnice Cinkarne izvede akcijo Sto cin-karnarjev na Triglav. Naloga je zahtevala precej priprav naj-bolj pa nas je mučil dvom, če bomo lahko zbrali med cinkar-narji sto planincev. Doslej nam-reč taka akcija v Cinkarni še ni bila izvedena, saj pretežno planinari kakih dvajset do tri-deset planincev. In ravno s po-močjo teh nam je uspelo zbrati sto ljudi, ki so dali stoletnici Cinkarne tudi svoj pečat.

da pridemo na vrh Triglava, ki se nam je prikazoval že po poti. In tako smo končno le prišli na Kredarico. Oddahnili smo se, saj smo ta dan naredili lepo turo. Mnogi so bili že malo izčrpani, posebno tisti, ki so se tokrat prvič podali v planine. Na Kre-darici pa nas je doletelo tudi razočaranje — problem je bila prenočitev tako velike skupine. Vsi vemo, da je Triglav števil-čno najbolj obiskana gora in po-sledica tega so prenatrpani bliž-nji planinski domovi. Zato se nas je trideset planincev odlo-čilo še za pol ure hoje in od-

povzpeli na vrh Triglava, smo občudovali bližnje in daljnje vrhove. Bili smo veseli, da sto-jimo na našem najvišjem vrhu, bili smo ponosni na našo lepo domovino.

Odpravili smo se navzdol. Po-vratak je v redu potekal. S po-stanki na Planiki ali Kredarici in v Vodnikovi koči smo končno spet prispeli na Rudno polje. Bili smo utrujeni vendar srečni, da nam je vzpon uspel, da se ni nikomur pripetila nesreča in da smo s tem počastili stoletni-co Cinkarne. Spomin na pot je shranjen na mnogih fotografi-jah in na filmskem traku, saj je bil posnet pretežni del poti.

Želim pa, da bi planinstvo v Cinkarni nadaljevalo s takimi podvigi. Tako številna udeležba je dokaz, da je med cinkarniški-mi delavci zanimanje za pla-nine. Tak odziv si želimo tudi pri nadaljnjih vzponih.

Marija Pečnik

Skupinica pred Aljaževim stolpom na vrhu Triglava.

Sto cinkarnarjev na Rudnem polju pred vzponom na Triglav

Tako je napočil 17. september. Zgodaj zjutraj je proti Gorenj-ski krenil cinkarniški kombi, za njim pa še dva avtobusa cin-karnarjev, polnih navdušenja in pričakovanja. Obetal se je lep dan in že na poti proti Lescam se nam je razkril naš očak Tri-glav, ožarjen od jutranjega son-ca. V marsikom se je utrnila misel: ali mi bo uspelo stopiti na njegov vrh?

Prispeli smo na Rudno polje. V dobrem razpoloženju smo se pripravili na dolgo pot. Pred-seđnik Planinske sekcije Bojan Horvat je vsem zaželel srečno pot in krenili smo proti Vodni-kovi koči. Na čelu dolge kolone je stopal Viktor Skale, znan in dober planinec. Pot se je vila ne-kaj časa skozi gozd, čez planin-ske travnike, malo navkreber, malo navzdol. V enakomernem tempu smo prišli do Vodnikove kočice. Tu je bil daljši počitek, potrebni smo bili okrepčila.

Od Vodnikove kočice smo kre-nili proti Kredarici, cilju prve-ga dne. Ta del poti je malo bolj zahteven in nekaterim so bile potrebne vzpodbudne besede, mogoče majhna pomoč. Vendar nas je vse gnala naprej želja,

pravili smo se proti Planiki. Še prej pa smo se domenili, da se drugi dan dobimo na Malem Triglavu. V Planiki smo imeli srečo, prenočišča so bila še pro-sta.

Nikoli ne bom pozabila tega večera na Planiki. Bili smo do-bro razpoloženi in ne bi bili pravi Slovenci, če se ne bi o gla-sila pesem med nami. Bila je lepa noč. Mesec je sijal v vsej svoji okroglosti, nebo je bilo posejano s tisočermi zvezdami. Gledali smo očaka in v nas je kipelo:

»Oj, Triglav, moj dom kako si krasan!«

Zgodaj zjutraj smo se odpra-vili proti Triglavu, mi s Planike in ostali s Kredarice. Ta del po-ti je najbolj zahteven. Nekateri so se prvič v življenju povzpeli tako visoko, prvič so stopili na klin ali si pomagali z varovalno jekleno vrvjo. Bili so med nami novinci, bili pa tudi veterani cinkarniških planincev. Viktor Grabar, Pavle Zele, Rudi Ker-ček, Franc Pokelšek, Viktor Ska-le so ponovno dokazali, da so še kos planinam in zahtevnim turam. V nas mlajših je tiho gorela želja, da bi tudi mi zmo-gli take napore še vnaprej.

Prišli smo na vrh. Srečni smo bili, da smo v takem številu premagali našega očaka. Vsi, še posebno pa tisti, ki so se prvič

ODBOJKA

V sredo 19. septembra popol-dne se je zbralo na Skalni kleti lepo število cinkarnarjev iz pe-tih poslovnih enot, ki so se po-merile med sabo v odbojki, ško-da je le, da poslovni enoti tran-sport in titanov dioksid niso se-stavili ekip in prijavili soude-ležbo na zares zbranem turnir-ju. Prav tako niso nastopile čla-nice grafike in skupnih služb, ki niso uspeli sestaviti kompletnih ekip, vključile pa so se v svoje enote in tako sodelovale na tekmovanju.

Pred pričetkom so se vodje ekip dogovorili za sistem tek-movanja, in sicer vsaka ekipa z vsako, kar pa nam ni uspelo zaradi tega, ker se je prehitro stemnilo in je tako bilo odigra-nih le sedem tekem.

Izidi srečanj so naslednji: PE kemija : PE metalurgija 30 : 20, PE vzdrževanje : PE grafika

30 : 18, PE skupne službe : PE metalurgija 30 : 26, PE kemija : PE grafika 29 : 30, PE vzdrževa-nje : PE metalurgija 30 : 3, PE kemija : PE skupne službe 30 : 25, PE grafika : PE skupne službe 30 : 14.

Neodigrane tekme pa so: PE vzdrževanje : PE skupne službe, PE grafika : PE metalurgija in PE vzdrževanje : PE kemija.

Trenutni vrstni red je nasled-nji (številke pomenijo: število odigranih tekem, število točk, set razlika): 1. PE vzdrževanje 2, 4; 60 : 23, 2. PE kemija 3, 4, 89 : 75, 3. PE grafika 3, 4, 78 : 73, 4. PE skupne službe 3, 2, 69 : 86, 5. PE metalurgija 3, 0, 49 : 90.

Ker tekmovanje še ni zaklju-čeno, bomo neodigrane tekme še organizirali. Vse vodje ekip bo-mo o tem pravočasno obvestili. Objavili bomo tudi končni vrst-ni red.

Pogled na novo odbojgarsko igrišče pri Skalni kleti, kjer so se med seboj pomerile ekipe iz naših poslovnih enot.

Prva kontrola v Arclinu

To je bila ena izmed največjih skupin, ki je prišla do druge kontrole v Šmartnem in nato nadaljevala proti cilju

V Šmartnem v Rožni dolini, so kolesarjem še enkrat potrdili kartončke

Kolesarji na cilju pred gostiščem Ljubica na Ostrožnem

Kolesarjenje okoli Celja

Ena od najbolj masovnih akcij v počastitev 100-letnice podjetja je bila prav gotovo kolesarjenje okoli Celja na 21 km dolgi slikoviti progi, ki je vodila od Cinkarne skozi Trnovlje, Ljubčno, Arclin, Vojnik po cesti ob Šmartinskem jezeru do Šmartnega v Rožni dolini, skozi Lopato do gostišča Vedenik na Ostrožnem, kjer je bil cilj.

Kljub temu, da je organizatorjem nagajalo slabo vreme se je v soboto, dne 22. septembra 1973 zbralo pred Cinkarno pri kemičnem vratarju 29 najbolj vztrajnih kolesark in kolesarjev, ki so se v skupinah z navdušenjem podali na sicer lepo toda razmočeno pot, ki so jo vsi seveda z malo napora prevozili in kot priznanje na cilju preje-

li lepe spominske kolajne trimčka kolesarja. Ker to ni bila dirka na čas, temveč je bil glavni namen prevoziti 21 km, so se nekateri udeleženci odločili med potjo za nabiranje gob pri katerih je imel največ uspehov tov. Bojan Horvat.

Ker je vsekakor slabo vreme napravilo svoje in preprečilo večjo udeležbo so organizatorji isto akcijo ponovili dne 29. septembra 1973, toda kljub lepemu vremenu udeležba ni bila masovna, saj je isti dan avto moto krožek LT organiziral avto reli, ki je pritegnil svoje pristaše, tako da se je kolesarjenja udeležilo skupaj 46 kolesarjev in kolesark za katere pa je organizator pripravil 8 skromnih nagrad, ki so bile izžrebane ob zaključku kolesarjenja.

Debeli : suhi 3 : 2

Kdor koli si je 4. oktobra 1973 ogledal na Glaziji nogometno tekmo DEBELI in SUHI mu prav gotovo ni bilo žal, saj so nastopajoči nogometaši Cinkarne poskrbeli za zabavo in razvedrilo tako, da so številni gledalci prišli na svoj račun, saj so videli pet lepih zadetkov, ki jih vratarja Jug M. in KOS V. nista mogla zadržati.

Zadetke so dosegli za debele: SMON, VIDMAR in KOKOTEC; za suhe dva Janez KAPUN.

Tokrat so imeli več sreče debeli, ki so bili fizično močnejši toda suhi so se jim žilavo upirali in le s tesnim rezultatom izgubili srečanje, katerega bodo v prihodnjem letu ponovili in se poskušali oddolžiti debelim.

Kot glavno tekmo pa smo gledali srečanje med NK Maribor in ŽNK Kladiivar, katerih nogometaši niso pokazali pričakovane igre. Rezultat tekme je bil 5:1 za NK Maribor.

Ekipa suhi

Ekipa debeli

Šahovski brzoturnir ob 100-letnici

Šahovska sekcija Cinkarne je priredila dne 23. septembra ob 9. uri ekipni brzopotezni turnir v počastitev 100-letnice našega podjetja. Turnir je bil odigran v sindikalni dvorani podjetja z udeležbo štirinajstih ekip, iz Celja in okolice. Vsaka ekipa je štela po 4 igralce in 2 rezerve, skupni igralni čas za partijo je bil 10 minut.

Naša sekcija je nastopila s 1. in 2. ekipo, kateri sta se solidno uvrstili saj je na turnirju nasto-

govo skrb in prizadevnost, saj prav gotovo turnir ne bi tako uspel kot je.

Podpredsednik Osnovne organizacije sindikata tovariš Maks Pečnik izroča pokal za osvojeno prvo mesto vodji žalske ekipe

pilo več kot polovico zelo močnih ekip, za katere so igrali I., II. in III. kategorniki. Po žrebu ob 9. uri je otvoril tekmovanje referent za rekreacijo in šport tov. Marjan Leban, in se zahvalil v imenu sekcije za tako številno udeležbo ter predal besedo predstavniku podjetja in predsedniku sindikalne podružnice tov. Poklšku, ki je pozdravil vse navzoče in se v imenu podjetja še enkrat zahvalil za tako množično udeležbo ter zaželel vsem ekipam veliko uspeha in da bi se zadovoljni počutili v naši sredini ter odnesli s sabo prijetne vtise iz našega kolektiva.

Ob koncu govora pa se je tov. Poklšek iskreno zahvalil našemu ustanovitelju sekcije in neumornemu šahovskemu delavcu tov. Jožetu Šnajderju ter mu v znak priznanja izročil zlato plaketo.

Mi šahisti ga prosimo, da bi nam še v naprej pomagal in nas vodil s svojimi bogatimi izkušnjami, oziroma znanjem.

Po končanem turnirju je tov. Leban predal prvim trem ekipam pokale v trajno last, vsaka ekipa pa je sprejela za sodelovanje spominske plakete, hkrati so bile podeljene plakete za najboljši uspeh na 1., 2., 3., in 4. plošči.

Član naše prve ekipe ing. Zelenovič je sprejel plaketo za najboljši uspeh na 3. plošči, kar je presenečenje v tako močni konkurenci.

Kot vrhovni sodnik turnirja pa je delo odlično opravil tov. Jože Šnajder.

Takšnih in podobnih turnirjev si še želimo. Ob koncu pa bi se zahvalil upravi za finančno pomoč in tovarišu Lebanu za nje-

žič 3,5 točkami, Počivalšek in Mežnar 2,5 točkami, Naraks 1,5 točke ter Vlajkovič brez točke, kar je povsem razumljivo saj je imenovani igral prvič brzo-

turnir z uro in ni mogel pokazati vse svoje znanje, upram da se bo z uigravanjem na čas razvil v dobrega šahista.

Franc Dečko

V počastitev stote obletnice Cinkarne je bil organiziran šahovski brzoturnir, na katerem se je pomerilo 14 ekip iz celjske regije

Dolgoletnemu prizadevanju vodji naše šahovske sekcije Jožetu Šnajderju smo zaupali vodstvo našega jubilejnega šahovskega brzoturnirja. Tudi to pot je svoje delo odlično opravil.

ŠAHOVSKA SEKCIJA CINKARNE

TURNIR: OB 100-LETNICI "CINKARNE"
ODIGRANO DNE 23. 9. 1973 V CINKARNI

PRIIMEK IN IME	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	ŠTEV. TOČK	%	MESTO
1 CINKARNA	■	0	3	2	11/2	1	1/2	2	1	0	0	2	3	2					16 1/2		13
2 ŽELEZARNA ŠTORE	4	■	1/2	2 1/2	11/2	2	2	2 1/2	1/2	2	2 1/2	2 1/2	4	3 1/2					31		6
3 TKANINA	1	2 1/2	■	1	1	2	11/2	3	1	1	2	2	4	2 1/2					24 1/2		8
4 ČŠK II.	2	11/2	3	■	3 1/2	4	2	2	2	1	3	3 1/2	4	3					34 1/2		3
5 KLIMA	2 1/2	2 1/2	3	1/2	■	2	1	3	0	2	2 1/2	11/2	3 1/2	4					28		7
6 ČŠK ml.	3	2	2	0	2	■	1/2	3	0	2	0	3	3	2					22 1/2		9-10
7 CINKARNA I.	3 1/2	2	2 1/2	2	3	3 1/2	■	3	1	1	1/2	4	4	3					33		5
8 EMO	2	1 1/2	1	2	1	1	1	■	0	1	0	1	3	2 1/2					17		12
9 ŽALEC	3	3 1/2	3	2	4	4	3	4	■	3	2	4	4	2					41 1/2		1
10 STEKLARNA ROG. SL.	4	2	3	3	2	2	3	3	1	■	1	3	4	3					34		4
11 ŠEMPETER	4	1 1/2	2	1	11/2	4	3 1/2	4	2	3	■	2 1/2	4	3					36		2
12 AERO	3 1/2	11/2	2	1/2	2 1/2	1	0	3	0	1	1 1/2	■	4	2					22 1/2		9-10
13 LIK SAVINJA	1	0	0	0	1/2	1	0	1	0	0	0	0	■	0					3 1/2		14
14 MEŽICA	2	1/2	11/2	1	0	2	1	11/2	2	1	1	2	4	■					19 1/2		11

[illegible]

KRSTO TOSIMO

VALTER TIPOS

CINKARNAR 15

Izdaja Cinkarna Celje metalurško kemično industrijo, Celje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Zlatko Sentjurc. Glasilo izhaja vsakega 15. v mesecu. Prispevke sprejemamo do 28. v mesecu. Rokopisov in slik ne vračamo. Naslov: Uredništvo glasila »Cinkarna« Cinkarna, Celje. Telefon 23-981, interno 430. Tisk: »Papirkonfekcija« Krško. Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časnik oproščen davka na promet proizvodov. (Št. 421-1/73, z dne 9. 1. 1973).

Objavljamo spored filmov, ki jih bomo gledali do 15. decembra 1973.

Kino Union

Od 21. do 30. novembra »SUTJESKA« jugoslovanski barvni film.
Od 1. do 5. decembra »KROGLA ZA SPOMIN« špansko-italijanski barvni film.
Od 6. do 9. decembra »IZGUBLJENI« ameriški barvni film.
Od 10. do 13. decembra »VIVA PANCHILLA« mehiški barvni film.
Od 14. do 17. decembra »GROZA V NOČI« ameriški barvni film.

Kino Metropol

Od 26. do 30. novembra »DOBRA KUPCIJA V MARSEILLEU« francoski barvni film.
Od 1. do 4. decembra »SERIF NA DIVJEM ZAHODU« ameriški barvni film.
Od 5. do 9. decembra »TARZANOVA GROBNA TIŠINA« ameriški barvni film.
Od 10. do 16. decembra »MAČKE IZ VISOKE DRUŽBE« ameriški barvni film.
Od 10. do 16. decembra »SAMPION RODEA« ameriški barvni film (ob 18,30 in 20,30).

Kino Dom

Od 23. do 27. novembra »PAJKOVO OKO« italijanski barvni film.
Od 28. novembra do 2. decembra »DOBER VETER NOSI PTICO« sovjetsko-jugoslovanski barvni film (ob 16. uri).
Od 28. novembra do 2. decembra »LOV MED GANGSTERJI« ameriški barvni film (ob 18. in 20. uri).
Od 3. do 6. decembra »TARZAN IN ZENA LEOPARD« ameriški barvni film.
Od 7. do 11. decembra »DRUŽINSKO ŽIVLJENJE« ameriški barvni film.
Od 12. do 16. decembra »LEGENDA O CRNEM CHARLEYU« ameriški barvni film.

Predstave so vsa kdan ob 16., 18. in 20. uri. Program objavljamo po podatkih Kino podjetja Celje in za spremembe ne odgovarjamo.

ZAHVALA

Sodelavcem finančnega sektorja se iskreno zahvaljujem za darovani venec ob izgubi mojega brata Leopolda Praha.

Zalujoča sestra.

Marjeta Jurko

Ukinitev akontacij na osebne dohodke v letu 1974

S Pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov delavcev, katerega je potrdil centralni delavski svet podjetja na svojem 11. zasedanju dne 20. maja 1971, je v 53. členu predvideno izplačilo akontacij na osebne dohodke vsakega 27. v mesecu do višine 50 % na vrednost delovnega mesta. To določilo temelji na dosednji praksi, da delavec lahko osebne dohodke prejme v dveh obrokih.

Z novimi predpisi, predvsem pa tudi s predvideno spremembo tehnike obračunavanja osebnih dohodkov, so nastali določeni problemi pri obračunavanju in izplačilu akontacij, zato je poslovni odbor po poročilu finančnega sektorja obravnaval predlagano ukinitve akontacij na osebne dohodke.

V praksi predstavljajo izplačane akontacije okoli 10 odstotkov celotnega obračunane mesečnega osebnega dohodka. Tako so konkretno v mesecu avgustu 1973 znašale akontacije 9,84 % mesečnih osebnih dohodkov, število koristnikov pa je bilo 47,7 % od celotnega števila zaposlenih.

Z zveznimi in republiškimi predpisi, ki veljajo za leto 1973 in urejajo vprašanje obračunavanja in plačevanja družbenih prispevkov iz osebnega dohodka je določeno, da se od dvanajstih vrst prispevkov, morajo štirje prispevki odvajati na posamezne občine v SFRJ. Iz statistične evidence zaposlenih v podjetju imajo naši delavci svoje stalno bivališče v preko sto občinah. To seveda povzroča, tako pri izplačilu akontacij, kakor tudi pri končnem izplačilu osebnih dohodkov, velike težave pri obračunu izpolnjevanju virmanjskih nalogov za posamezne vrste prispevkov. Posebne težave pa nam to povzroča, kadar se posamezni prispevki menjajo med obračunsko dobo ali pa ob prehodu na novo poslovno leto, ker je z Zakonom o omejitvi dohodkov od davkov in prispevkov iz gospodarstva (Ur. list SFRJ št. 71/72) predviden obračun in plačevanje prispevkov na pogojnega delavca. Ker je obračun kumulativen za gospodarsko leto, povzročajo akontacije, izplačane konec leta netočno ugotavljanje števila vkalkuliranih ur za eno in drugo vrsto izplačila.

Po sklepu samoupravnih organov naj bi že v letošnjem letu prešli na izplačilo osebnih dohodkov preko bančnih knjižic. V razgovoru s predstavniki bank pa so nam bile nakazane težave, ki jih povzročajo dvakratna izplačila osebnih dohodkov. To se odraža predvsem v primerih, ko akontacij ne dvigujejo vsi zaposleni, njih število se stalno menja, višina akontacije pa je mnogokrat odvisna od zahtevkov in sposobnosti posameznikov.

Vse to pa v končni fazi otežkoča prehod na elektronsko obdelavo obračuna in izplačila osebnih dohodkov, katere priprava je predvidena v letu 1974. S tem prehodom na elektronsko obdelavo se bo skrajšal tudi čas obračuna osebnih dohodkov, s tem pa tudi rok mesečnega izplačila osebnih dohodkov.

Vsi ti problemi se v večji ali manjši meri pojavljajo tudi v drugih gospodarskih organizacijah, zato so vprašanje ukinitve izplačil akontacij na osebne dohodke že pred časom rešili. Po podatkih, ki nam jih je posredovala Služba družbenega knjigovodstva v Celju, od 106 organizacij, ki dvigujejo osebne dohodke pri tej podružnici, izplačujeta akontacije na osebne dohodke samo dve podjetji, to sta Etol in naše podjetje.

V predlogu, ki ga je finančni sektor posredoval poslovnemu odboru, je predvidena ukinitve izplačevanja akontacij na osebne dohodke s 1. januarjem 1974. Tako bi se osebni dohodki v letu 1974 in dalje izplačevali samo enkrat mesečno in to 15. v mesecu, ko obračun poteka še ročno. S prehodom na elektronsko obdelavo pa bi temu primerno skrajšali rok obračuna in s tem tudi rok mesečnega izplačila.

Da bi prehod na enkratno izplačilo čim lažje izvedli, predlagamo terminiranje izplačila akontacije za mesec november, 7. december 1973, medtem bi bilo izplačilo osebnih dohodkov za december 1973 samo enkratno tj. 15. januarja 1974. Temu primerno bi prilagodili tudi obračun odbitkov, predvsem potrošniških posojil.

V nujnih primerih, ko pa bi bile še potrebne akontacije po-

sameznikom — novi vstopi in podobno, bi morala to nalogo prevzeti blagajna vzajemne pomoči, ki bi na ta način lahko razširila krog svojih članov in s tem povečala tudi obseg svoje dejavnosti.

Poslovni odbor je na svoji 5. redni seji v oktobru 1973 obravnaval vso problematiko obračunavanja in izplačevanja akontacij na osebne dohodke. Pri tem se je načeloma strinjal s predlogom o ukinitvi akontacij na osebne dohodke s tem, da se izvede širša akcija, s katero naj se seznanijo celotni kolektivi, s težavami, ki bodo nastale ob izplačilu akontacij na osebne dohodke po 1. januarju 1974.

O tem predlogu za ukinitve izplačila akontacij pa naj bi razpravljali in dokončno odločal centralni delavski svet podjetja na svojem zasedanju v mesecu novembru letos.

KADROVSKE VESTI

V mesecu avgustu so prišli v podjetje: FIJOLIC Milena, MLAKAR Jože, SUNKO Erika, SKRLEC Božena, GOLEZ Ludvik, ROMIH Valter, BRACKO Viktor, HRAŠAR Peter, STANKOVIĆ Miroslav, DOMJANIĆ Milivoj, ZIBERT Vesna, DOBERŠEK Nevenka, LAZNIK Terezija, DREČNIK Slavica, JUVAN Magdalena, DOLŠEK Antonija, VUČKOVIĆ-STOŠIĆ Liljana, BALAS Milica, TOROV Marjana, ARČAN Ljubica, PEZEROVIC Sadić, STOJANOVSKI Vlade, VIGNJEVIĆ Sretko, GEORGIJEV Savo, BRGLEZ Franc, KARAHASANOVIĆ Adem, LAJLER Jožef, KUKOVIĆ Bojan, SLEMIENIK Franc, KUKEC Franjo, ANDRIĆ Blaško, ŠPILJAK Anton, MUČI Alojz, HRANIĆ Mirko, GRMEK Ivan, DOBRAVEC Zuhdija, PETRINJAK Jurij, MUDRI Jurij, AKELJIĆ Iset, PETRONIJEVIĆ Dragoljub, POLANC Adolf, MILJKOVIĆ Dragoljub, HROVATČIĆ Enver, RADIVOJEVIĆ Negoslav, BORIS Čiril, ILIĆ Ljubiša, LAPOREK Janez, ZAKOŠEK Darko, HORVAT Anton, GOLOB Jože, ALIČ Hinzo.

Iz podjetja so odšli: ZDOLŠEK Rudolf, JAHIRI Gani, MILJKOVIĆ Duško, SLIVAR Janko, NAGLIČ Viktor, NIKOLIĆ Zvonimir, KRISTAN Peter, DPREVIĆ Predrag, PLAVČAK Jožef, ZIBRET Vladislav, DUCMAN Avgust, HOJŽAN Jožef, LEBAR Mihael, SPASOJEVIĆ Veljko, JOVANOVIĆ Dobrovoje, RAKOVIĆ Miloš, PANIĆ Zivota, GRMEK Ivan, COBOTIĆ Vojin, STUPAR Lazar, PETROVIĆ Zoran, LAPORŠEK Janez, DORŠEVIĆ Mirodrag, RADENOVIĆ Dragan, BOŠKOVIĆ Božidar, ZERAK Martin, KOŠTOMAJ Drago, DEČKO Marija, MIHELIĆ Adolf, TČER Silva, PODBERGAR Vladimir.

Upokojeni so bili: KANGLER Matijan, DOBROTIŠEK Jernej, SPES Ivan.

V JA sta odšla: SALKIČ Sakib, KAJTNER Alojz.

Zaporna kazen: PERKOVIĆ Stjepan.

V mesecu septembru so prišli v podjetje: LESJAK Pavla, KOVAČEVIĆ Ivo, BAŠIĆ Ešef, JUS Janez, NESIĆ Milojko, STANOJEVIĆ Mikica, DURAKOVIĆ Ibrahim, PUŠNIK Karel, LAZAR Stjepan, HODIĆ Kemal, KRAMPERSKEK Ruža, HRVATOVIĆ Zahir, ANIČIĆ Momir, GOLOB Milan, LIHTENBERGER Drago, JANKOVIĆ Mato, BRČINA Milo, HOĐIĆ Nedim, KOROŠEC Marjan, PLEVAČAK Srečko, JUG Mihael, AHMIČEVIĆ Iset, ANTLEJ Anton, MAJER Martin, MAK Srečko, KOLAREK Vladimir, MLAKAR Drago, KVAS Boris, LONČAR Ivan, CIRAR Vladimir, VNUCEC Ivan, PRESEČNIK Franc,

ČERNJAVIČ Hilda, VRUNČ Zvonimir, RIHTERŠIĆ Brigita in DORŠEVIĆ Mirodrag.

Odšli iz podjetja: RADIVOJEVIĆ Negoslav, GAJIĆ Zlatomir, GAJIĆ Milorad, MILJKOVIĆ Dragoslav, BORNŠEK Alojz, PETROVIĆ Ivan, SUKA Ramadan, DREVENŠEK Jože, HUSENI Rusten, ANIČIĆ Momir, PEKLIČ Janez, MLAKAR Janez, KOSTIČ Ljubiša, HROVATČIĆ Zahir, BRENEC Liljana, SKOBERNE Franc, POLAVDER Filip, NOVAK Egon, KVEDER Marjana, ILIĆ Ljubiša, KOVAČEVIĆ Ivo, STANOJEVIĆ Stanoje, LAZAR Stjepan, MILENKOVIĆ Božidar, PORS Jože, MILOVANOVIĆ Dragomir, STROPNIK Peter, KUNST Jožef, MLAKAR Jože, KUKOVIĆ Marija, MLAKAR Ljudmila, STORMAN Marjana, ZUPANČIĆ Milan, PAVLICA Gorazd, KOVAČIČ Frečko, HERLAH Ana, LAZNIK Terezija, JUVAN Magdalena in DREČNIK Slavica.

Upokojeni so bili: FEGEŠ Ivan in TANŠEK Andrej.

Umrli: ČREŠNAR Maks.

Zadnja vest

V četrtek, dne 22. novembra dopoldne so v prostorih Gospodarske zbornice v Ljubljani delegati in direktorji iz 40 delovnih organizacij, Kemijskega inštituta »Boris Kidrič« in Inštituta »Jožef Stefan« podpisali samoupravni sporazum o ustanovitvi poslovne skupnosti Združenje kemične industrije. Ob 11. uri je bila na Gospodarskem razstavišču prva seja delavskega sveta Združenja na kateri so izvolili za predsednika Jožico Farčnik, dipl. ing. iz Cinkarne, za podpredsednika Bojana Vajsa in vršilca dolžnosti direktorja Združenja kemične industrije dr. Leva Premrua.

Podrobneje bomo poročali v prihodnji številki Cinkarnarja.